

Syyskuu 2026

Silta

Tamperelainen
seurakuntalehti

siltalehti.fi

Vielä ennättää ehdokkaaksi
seurakuntavaaleihin
A 2, A 12–13

Kalevankankaan kappeli
saa ehostuneen
ilmeen arkkitehtuuria
kunnioittaen

A 4–5

Yhteislauluviikot:
laulaminen hoitaa
mieltä ja kehoa

A 18

Ohjaaja,
kirjailija
Juha Hurme:



**”Lähimmäisenrakkauden piiriin
pitää ottaa kaikki elävä”**

A6

Maailmanlaajuista vastuuta

SEURAKUNTAVAALIT lähestyvät. Jos kirkon luottamustehtävät kiinnostavat, on vielä kaksi viikkoa aikaa asettua ehdokkaaksi.

Kirkko on tärkeä osa monien tamperelaisten arkea. Seurakuntapäätäjät voi vaikuttaa siihen, millainen rooli kirkolla on tamperelaisten elämässä nyt ja tulevaisuudessa.

Valtakunnallisen ulottuvuuden luottamustoimeen tuo se, että päättäjät pääsevät valitsemaan edustajia kirkolliskokoukseen ja hiippakuntavaltuustoon.

Globaali kirkko -kampanja antaa vaaleihin uuden näkökulman, jota moni ei ehkä ole tullut ajatelleeksi. Se kutsuu ehdokkaita ja seurakuntalaisia pohtimaan, millaisia vaikutuksia paikallisilla päätöksillä on kirkon kansainväliseen vastuuseen ja sitä kautta miljoonien ihmisten elämään eri puolilla maailmaa.

Vastuullisia linjauksia ovat muun muassa Reilun kaupan tuotteiden käyttäminen sekä eettinen sijoittaminen ja hankinnat.

Mukana on kolme kirkon järjestöä: Kirkon Ulkomaanapu, Suomen Lähetysseura ja Suomen Pipliaseura. Sen kasvoina ovat Tampereen piispa Matti Repo, Mikkelin piispa Mari Parkkinen ja Espoon piispa Kaisamari Hintikka, joilla kaikilla on kokemusta näissä kansainvälisissä järjestöissä toimimisesta.

Piispakolmikko muistuttaa, että luottamushenkilöt päättävät myös siitä, miten seurakunta osallistuu kirkon lähetystyöhön, kansainväliseen diakoniaan ja humanitaariseen apuun.

Esimerkiksi koulutuksen tukeminen voi vahvistaa paikallisten yhteisöjen vakautta ja antaa ihmisille mahdollisuuden rakentaa tulevaisuuttaan. Monille lapsille koulu on turvallinen paikka kriisin keskellä. Kirkon vastuu tarkoittaa myös niiden ihmisten tukemista, jotka kärsivät ilmastonmuutoksesta ja ympäristökriiseistä.

Tamperelaisina voimme iloita siitä, että Tampereen seurakuntien kansainvälinen työ on hyvin merkittävää – myös taloudellisesti. Viime vuon-



na seurakuntaneuvostot jakoivat lähetysjärjestöille ja Kirkon Ulkomaanavulle avustusta yhteensä 1 134 000 euroa.

Lisäksi yhteinen kirkkoneuvosto on myöntänyt kiireellisiin avustuksiin yhteensä 81 000 euroa. Näin on autettu Myanmarin maanjäristyksen uhreja ja annettu hätäapua Länsirannan ja Gazan sodan siviiliuhreille sekä Etelä-Sudanin tulvista kärsiville ihmisille.

Maailman poliittinen tilanne on epävakaa, ja ilmastonmuutoksen haitat vain lisääntyvät. Siksi meidän suomalaistenkin kansainvälinen vastuu vain kasvaa. Se on oikein hyvä syy asettua ehdokkaaksi ja äänestää seurakuntavaaleissa 15. marraskuuta. **S**

Syyskuu | Tekstit **Teemu Paarlahti**



Kuva: Vera Kotiaho

Kiitollisena elämästä

MENIMME KANTTORIN kanssa erään ikäihmisten asuintalon kerhohuoneelle pitämään sen kuukauden hartaushetkeä. Yllätykseksemme tilassa oli katettuna kahvipöytä herkuineen. ”Onko tänään jotain erityistä?” tiedustelin yhdeltä talon asukkaalta. ”Meillä on hartaushetki”, hän vastasi. Tunsin itseni hölmöksi.

Ja niin me puhuimme ja veisasimme, kahvitelimme ja kuuntelimme. Oli erityistä: yhdessäoloa Jumalan sanan ääressä ja virsien laulamista sydämen kyllyydestä.

Tuossa iltapäivässä oli läsnä kiitollisuus. Ei elämälle, mutta elämästä. Sen antajalle, Jumalalle.

”Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä.
Iäti kestää hänen armonsa.”

(Ps. 136:1)

”Nyt minä ymmärrän:
kevään silmut ovat
syksyn ruskaa varten.”

Risto Kormilainen:
Runoantologia Miten lähellä tuuli
(Kainuun kirjailijat ry, 1986)

Tulevat pyhät 2.9–7.10.2026

6.9. Kiitollisena maailmankaikkeudessa

”Tahdotko tulla terveeksi?” Jeesuksen kysymys pysäyttää aina. (Joh. 5:1–15)

13.9. Jumala päästää irti

Jumala pitää huolen tärkeimmästä ja vapauttaa meidät tekemään hyvää muille ihmisille. Sekä mariat että martat olkoot siunattuja. (Luuk. 10:38–42)

20.9. ”Lasarus, tule ulos!”

Järjestyksessä 17. sunnuntaita helluntaista on kutsuttu ”syksyn pääsiäiseksi”. Jeesuksen valta käy yli kuoleman. (Joh. 11:21–45)

27.9. Vapaa, mutta sidottu

Kristus vapauttaa meidät ihmisten keksimästä hurskastelusta, mutta sitoo seuraajansa totuuteen ja rakkauteen. (Kol. 2:16–23)

4.10. Kuka on suurin?

Mikkelinpäivän evankeliumissa Jeesus kehottaa ottamaan Jumalan valtakunnan vastaan niin kuin lapsi. Rajua puhetta aikuisten maailmassa. (Matt. 18:1–10). Mutta niin siinä lukee.

Vuores-messu
su 27.9. kello 15.
Vuoreksen
puistokatu 87.
Kitaramusiikkia,
pyhäkoulu lapsille ja
kirkkokahvit

5 kysymystä



Kuva: Asta Kettunen

Hautoja hoitavat sekä seurakuntien työntekijät että omaiset, ja nyt toimintaan pyrkivät mukaan myös yritykset. Pääkaupunkiseudulla palvelun tarjoamisen on aloittanut ainakin kaksi yritystä, ja jotkin kukkakaupat toimittavat kukkia haudoille. Lisäksi yksi yritys on aloittanut seurakuntien ja muiden palveluntuottajien kokoamisen yhteiseen verkko-osoitteeseen.

Kuinka toimii haudanhoitopalvelu?

TÄNÄ KEVÄÄNÄ suurten ja keskisuurten kaupunkien isoimmilta hautausmailta on voinut ostaa haudan hoitoa yritykseltä, jonka on ollut tarkoitus ulottaa palvelunsa myös Tampereelle.

1 Miten idea sai alkunsa, Kukat Haudalle -yrityksen perustaja Maria Santavuo?

– Hoidin isäni hautaa Porissa yli 10 vuotta, ja minulle oli kunnia-asia, että hauta oli ympäri vuoden hoidettu ja kaunis. Muutettuani Helsinkiin sukulaiset ottivat tehtävän hoitaakseen.

– Tänä keväänä juttelin Porissa asuvan äitini kanssa, joka alkaa ikänsä puolesta väsyä omaisten hautakukkien hoitoon. Hän oli toki kuullut seurakuntien palvelusta, mutta oli tyytymätön siihen tietyiltä osin.

– Kuuntelin hänen toiveitaan, ja bussissa paluumatalla Helsinkiin aloin kehittää konseptia.

2 Miten siihen on suhtauduttu?

– Palaute on ollut kautta linjan positiivista: ”Tästä palvelusta on kaivattu”, ”todella hyvä konsepti”. Eri-tyisen ihania palautteita on tullut asiakkailta lähetettyäni heille kuvia haudoilta käyntien jälkeen.

3 Mitkä olivat ensimmäisen kesän kokemukset?

– Markkinointiin ja mainontaan pitää panostaa enemmän; suurin osa kohderyhmästä ei ole vielä kuullut yrityksestäni. Saatan myös hieman päivittää valikoimassa olevia kukkia. Tänä kesänä toimintaa oli Helsingissä, Vantaalla, Turussa ja Porissa.

– Tilausmäärät jäivät vielä niin pieniksi, ettei nuorten työllistäminen ollut mahdollista siinä määrin kuin

olin toivonut. Turussa ja Vantaalla työllistin yhtä nuorta osa-aikaisesti, Porissa hautoja hoiti osa-aikaisesti kaksi nuorta.

– Helsingissä päädyin pienestä tilausmäärästä johtuen hoitamaan hautakukat itse.

– Kukkien uusimiseen olin varautunut, mutta sitä ei tähän mennessä ole tarvinnut tehdä. Hoitokausi tosin jatkuu vielä 15.9. asti.

– Torjunta-aineita emme käyttäneet, hoitoon kuuluu kastelu sekä kuihtuneiden kukkien ja rikkaruohojen poisto. Noudatamme tietenkin kunkin hautausmaan järjestyssääntöjä.

4 Kuinka kynttiläkäynnit toimivat?

– Viemme ja sytytämme haudalle kannellisen öljykynttilän, poistamme tarvittaessa vanhat kynttilät. Lähetämme haudalta valokuvan käynnin jälkeen. Palvelu on saatavilla pyhäinpäivänä ja jouluna.

5 Mitä Tampereen seurakunnilla ajatellaan palvelusta, hautaustoimen johtaja Jyrki Lehtonen?

– Vastaavaa on muutama yritys tarjonnut aikaisemminkin, mutta ne ovat lopettaneet. Ehkä toiminta ei ole ollut kannattava.

– Ev.lut. seurakunnat ovat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joiden tavoitteena ei ole voiton tavoittelu. Pysytymme tuottamaan palvelun edullisemmin ja kenties laadukkaamminkin.

– Tampereella yli puolet haudoista on seurakuntien hoidossa. Tampereen seurakuntayhtymän hallinnoima hautainhoitorahasto huolehtii hoitosopimusten mukaisista varoista ja hautojen kunnossapidosta.

Asta Kettunen

Ruokapankki on vuoden auttaja

Pirkanmaan päihde- ja mielenterveysverkosto palkitsi Tampereen seurakuntien Ruokapankin Vuoden auttajana eli tahona, jonka työ on saanut erityistä kiitosta asiakkailta ja jonka merkitys näkyy ihmisten arjessa.

Tampereen Hämeenpuistossa ja Pääkirjasto Metsossa järjestetyn Pää-Mi-päivän teemana oli tällä kertaa ”Rohkeus kuulua”. Tapahtuma nosti esiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta sekä päihde- ja mielenterveystyön merkitystä.

Vuoden rohkeat -palkitsemisessa verkosto huomioi henkilöitä ja toimijoita, jotka ovat vuoden aikana edistäneet hyvinvointia, osallisuutta ja rohkeaa vaikuttamista. Vuoden auttajan lisäksi tunnustusta saivat Vuoden vaikuttaja, Vuoden yhteistyö ja Vuoden teko.

Ahkerat siivekkäät tuottivat toista sataa kiloa hunajaa

Harjun seurakunnan mehiläispesien hunajasato ylsi kuluneena kesänä lähes 116 kiloon. Niistä valmistui 386 purkista makoisaa elintarviketta.

Pispalan kirkon ja Lamminpään hautausmaan nurkilla on pörrissyt yhteensä kuudessa pesässä. Hunajan ovat tuottaneet Riitta ja Juha Salo Pirkka-Hämeen Mehiläishoitajat -yhdistyksestä.

Pispalan Huolettoman ja Lamminpään Lempeän purkkien myynti alkoi Pispalan Venetsialaisista. Jatkossa tuotetta saa ostaa Pispalan kirkolta sunnuntain messujen, yhteisöruokailujen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

Tuotto ohjataan Suomen Lähetysseuran Ympäristöpankin kautta seurakunnan nimikkolähetettiin ja ilmasto-asiatuntija Ruusa Gawazan koordinoimalle ilmastotyölle Afrikassa.

Arvauskilpailussa hunajan määrän veikkasi parhaiten Johanna Hämäläinen.



Kuva: Asta Kettunen

Lamminpäässä mehiläispesiä oli nyt ensimmäistä kertaa. Satoa niistä kertyi yli 70 kiloa.



Kuusenkerkissä on runsaasti C-vitamiinia, karoteenia, kivennäis- ja aromiaineita sekä antioksidanttisesti vaikuttavia flavonoideja.

Kerkkäpolku työllisti jälleen nuoria luonnontuotealan tehtäviin

Kerkkäpolku-projektin nuoret keräsivät alkukesästä kuusenkerkkiä ja villiyrtejä sekä torjuivat haitallisia vieraslajeja Lammipään hautausmaalla. Tutuiksi tulivat myös kuusenkerkkäsiirapin valmistus ja vadelmanlehtien fermentointi.

Osa nuorista kertoi kasvien olleen heille ennestään lähes täysin tuntemattomia. Toisille lajit olivat tuttuja, mutta niiden käyttömahdollisuudet avautuivat projektin aikana. Kaikki kokivat oppineensa jotakin uutta.

Kerkkäpolku-projektin järjestivät toista kertaa yhteistyössä Tampereen seurakunnat, Osuuskunta Luonto & Keruu ja Kotipesä-hanke. Kahdeksan tamperelaista nuorta työllistyi luonnontuotealan tehtäviin.

Kerkkäpolku toteutui ensimmäisen kerran kesällä 2025, jolloin se sai myönteistä palautetta sekä nuorilta että järjestäjiltä.

Toiminnan mahdollisti osaltaan LähiTapiolan keväällä tekemä lahjoitus. Osa tuotteista päätyi myyntiin Vanhan kirkon tapulin kesäkahvilaan. Myös tapulin kahvilassa työskentelevät neljä nuorta oli palkattu LähiTapiolan tuella.

Osa nuorista päätyi mukaan Kotipesä-toiminnan kautta. Matalan kynnyksen kohtaamispaikka tukee esimerkiksi yksinäisyyttä, sosiaalista jännittämistä, ahdistusta tai uupumusta kokevia nuoria aikuisia.

Työjakson päätteeksi nuoret saivat suorittaa Kerääjä-kortin, joka mahdollistaa luonnontuotteiden keruun kevytyrittäjänä.

Annika Heikkinen

Matti Revolle Pro diaconia -ansioristi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto on myöntänyt Tampereen hiippakunnan piispaalle Matti Revolle ja Oulun hiippakuntasihteeri Mirva Kuikalle liiton korkeimman huomionosoituksen, Pro diaconia -ansioristin.

Esityksen Matti Revon palkitsemisesta teki Liiton hallitus. Toiminnanjohtaja **Marko Pasman** mukaan piispa on vuosien ajan ja monin tavoin aktiivisesti edistänyt diakonian vihkimysvirkaa osana kirkon kolmisäikeistä virkaa niin Suomessa kuin ekumeenisissa yhteyksissäkin.

– Tampereen hiippakunta oli myös yksi ensimmäisistä hiippakunnista, joissa toteutettiin pappis- ja diakonian virkaan vihkiminen yhteisessä messussa. Lisäksi perusteluissa huomioitiin se, että piispa Repo kutsui myös diakonian virkaan vihityt synodaalikokoukseen Hämeenlinnaan 2022, Pasma kertoo.

Liitto huomioi seurakuntien, kirkon, kristillisten järjestöjen tai vastaavien toimijoiden työntekijöitä kerran vuodessa, diakonian viran päivänä 1. syyskuuta.

Laaja peruskorjaus säilyttää kappelin tuleville sukupolville

Kalevankankaan kappeli on merkittävä sekä arkkitehtonisesti että kansankunnan historian ja kulttuuriperinnön kannalta. Näin mieltii sen peruskorjauksen suunnittelusta vastaava arkkitehti **Pekka Saatsi**.

– Koska kyseessä on historiallinen arvokohde, huomiota on kiinnitettävä erityisesti kulttuurihistoriallisiin arvoihin ja perinteiseen rakennustapaan. On varmistettava, että kohde säilyy aitona esimerkkinä edeltävien sukupolvien saavutuksista. Käyttöhan on jatkunut jo yli sata vuotta.

Saatsin mukaan tuntuu arvokkaalta ja merkitykselliseltä saada olla mukana auttamassa kappelin säilymistä autenttisenä ja palauttamassa siihen aiemmissa korjauksissa tehtyjä muutoksia.

– Pyrkimyksenä on saatella se eteenpäin seuraavalle sukupolville mahdollisimman hyvässä kunnossa ja alkuperäisessä käytössään.

– Samalla pyritään parantamaan toiminnallisuutta ja henkilökunnan työskentelyolosuhteita, ja varmistamaan laadukas sisäilma.

Vaativaa työtä

Suunnittelija voi vaikuttaa, ja hänen pitääkin vaikuttaa, töiden ollessa jo meillä, sanoo Saatsi.

– Näkisin, että korjaussuunnittelu on selvästi vaativampaa kuin uudisrakentamisen suunnittelu, ja historiallisen suojelukohteen korjaussuunnittelu sitäkin

vaativampaa.

Saatsin mukaan pyrkimyksenä on, ettei kävijän huomio kiintyisi tehtyihin muutoksiin, kuten äänentoistotekniikan parantumiseen, vaan pysyisi arvokkaissa tilaisuuksissa ja arkkitehtuurissa. Esimerkiksi saavutettavuutta parantava luiska isossa kappelissa kuitenkin näkyy pakostakin kirkkotilassa.

– Toisinaan on tehtävä näkyviäkin ratkaisuja, mutta kokonaisuuden on tarkoitus säilyä harmonisena.

Suunnittelijan on mietittävä, mitä valintoja tulee tehdä, jotta rakennus säilyy vähintään satoja vuosia eteenpäin.

– Arvokkaimmat sakraalikohteet yhdistävät meitä sekä menneisiin että tuleviin sukupolviin. Uskon ja toivon, että myös 2100-luvulla Kalevankankaan kap-



Kuva: Anette Sundström

Työkenttä on todella innostava ja kohteet erityisen läheisiä, Pekka Saatsi sanoo seurakuntien rakennuksista.

Muistolehto muuttui paahdealueeksi

KALEVANKANKAAN vanha muistolehto on otettu uudelleen käyttöön. Tuhkien laskeminen on aloitettu siitä päädyistä, jossa 30 vuoden määräaika on tullut täyteen. Ensimmäinen hautaus alueelle tapahtui heinäkuussa 1976, tuorein ennen uudistusta vuosituhatteen vaihteessa.

– Kalevankangas on suosittu paikka. Käytössä ollut pieni muistolehto tuli täyteen, ja muistolehtoihin hautaaminen on kovin haluttua, perustelee seurakuntapuutarhuri **Juha Katajamäki**.

Entiset vainajien nimikyltit on kun-

nostettu, ja noin 3000 nimestä reilut tuhat on ehditty asentaa uusiin telineisiin.

– Vuosikymmenten saatossa kylttien koko on vaihdellut, eivätkä ne tahdo mennä uriin. Muuten kaikki olisi jo saatu paikoilleen.

Muutosten jälkeen lehtoon on ehditty haudata kymmeniä vainajia. Tuhka sijoitetaan vähintään 60 senttimetrin syvyyteen, jossa se sekoittuu maahan.

Ei hätäisen hommaa

Koska alueella kaivetaan usein, heräsi ajatus sijoittaa paikkaan nurmikon sijaan



Mahdollisimman paljon säilytetään ja kunnostetaan alkuperäiseen asuunsa hienovaraisesti arkkitehtuuria kunniottaen. Myös esteettömyyden parantaminen ja kosteusvaurioiden poistaminen kuuluvat töihin, kertovat Krista Jaakkola ja Veikko Tuominen.

peli on palvelemissa sen ajan ihmisiä ja olemassa heille merkityksellinen.

Pysyvänä toimijana seurakunnan tai seurakuntayhtymän on mahdollista käyttää kestäviä rakenteita ja ratkaisuja. Se onkin järkevä tapa ylläpitää rakennettua kulttuuriperintöä, Saatsi miettii.

Julkisivuvalaistuksella on tarkoitus nostaa rakennusta esiin hillityllä ja arvokkaalla tavalla.

– Pyritään säilyttämään hautausmaan harras tunnelma, mutta samalla riittävä valo, jotta liikkuminen on turvallista.

Yllätyksiltä ei voi välttyä

Saneerauksissa tulee aina yllätyksiä. Niihin on kuitenkin varauduttu ennakolta, lohduttaa rakennuttajain-

sinööri **Krista Jaakkola** Tampereen seurakunnilta.

Kalevankankaan kappelissa yllätyksen on tarjonnut vanha kukkahuone, josta puuttuivat kantavat rakenteet. Se oli rakennettu 1960-luvulla kevyiden tiiliseinien varaan ja miltei ”pysyi pystyssä pyhällä hengellä”.

Pihakannen alapuolella sijaitsevan kukkahuoneen tilalle rakentuu toinen odotusaula, jotta rakennuksessa sijaitsevien kahden kappelin käyttäjät saavat tarvitsemaansa rauhallista tilaa.

Julkisivun pintarappaus oli paljon luultua huonommassa kunnossa ja jouduttiin uusimaan kokonaan.

– Tästä aiheutui merkittävä lisäkustannus. Positiivista kuitenkin on, että nyt saadaan tasainen, kaunis ja

yhtenäinen kokonaisuus.

Kaikki ikkunat kunnostetaan. Myös rännit ja osa kuparikatoista sekä pienen kappelin vesikatto ovat kaivanneet päivitystä. Kellotapulin betonivauriot paikataan. Salaojat on kaivettu uusiksi ja vesi- ja routaeristykset asennettu.

Esteettömyyteen panostetaan muun muassa pääkerroksen hissillä, uudella vessalla ja esteettömällä sisäänkäynnillä.

Kappelin työntekijöiden työskentelytilat ja sosiaalityötilat paranevat merkittävästi. Sakasti saa uudet pinnat ja toimistokalusteet.

– Sosiaalityötilojen väliseiniä muutetaan ja aloitellaan laatoitustöitä ja sisäseinien maalausta, työnjohtaja **Veikko Tuominen** pääurakoitsija

AW-Rakennuksesta kuvailee töiden etenemistä.

Talotekniikan uusiminen on iso osa peruskorjausta.

– Patterit, vesiputket, viemärit ja sähköt olivat tiensä päässä. Vainajien säilytystilat jäävät paikoilleen, mutta kylmiöt uusitaan, ja niihin saadaan muutama lisäpaikka. Myös arkkuhisit kunnostetaan, Jaakkola kertoo.

Tumma tyyli palaa

Rakennus kärsi tuhopoltosta vuonna 1990. Ison kappelin sisäpuolen remontti oli valmistunut vain viisi vuotta aikaisemmin, mutta se jouduttiin remontoimaan uudelleen tulipalon aiheuttamien vaurioiden takia, ja nokeentuneet seinät ja savulta haisseet penkit maalattiin.

Nyt alkuperäistä interiööriä pyritään palauttamaan mahdollisimman paljon. Jaakkola on mielissään siitä, että penkit ja ovet saavat takaisin tumman tyyliinsä. Ruskeiksi maalatut sisemmät ulko-ovet hiotaan puupinnalle ja käsitellään alkuperäiseen ilmeeseen.

Seinät ja kupolin pinta puolestaan ovat jo saaneet alkuperäisen vaaleansinisen sävyn.

Remontin on määrä valmistua tammikuun 2027 loppuun mennessä, ja toistaiseksi aikataulu on pitänyt. Töiden Kalevankankaalla oli alun perin tarkoitus alkaa jo aiemmin.

– Vatialassa oli kuitenkin niin paha kosteusvaurio, että se oli tehtävä ensin.

SAATSI Arkkitehdit on suunnitellut myös Tesoman kirkon peruskorjauksen. Sen suunnitelmat ovat juuri valmistuneet ja urakkakilpailu avautunut.

Asta Kettunen

Lisää: siltalehti.fi



Syksyllä tulee lisää taimia, ja teemme myös suorakylvöä, Lauri Linnavirta lupaa. Lisää kuvia: siltalehti.fi

paahdeketo. Idean toteuttajaksi saatiin luonnonsuojeluyhdistys Villi vyöhyke. Aikanaan paikalla kasvoi mustikkaa, nyt näkyy jo monen niittylajin lehtiruusukkeita.

– Monet kukkivat vasta seuraavana vuonna, huomauttaa luonnonhoidon asiantuntija **Lauri Linnavirta** Villi vyöhykkeestä.

– Täällä kasvaa jo kissankäpälää, mutta sitä tulee vielä lisää, samoin mäkitervakkoa, nuokkukuhokkia ja isomaksaruohoa.

Hiekan keskeltä erottuu myös kyläneidonkieltä sekä aikanaan venäläisen ratsuväen hevosten rehun seassa Kalevankankaalle kulkeutunutta harmiota.

– On tapahtunut samaa kuin Liisanpuistossakin: rusakot ja metsäkauriit

ovat syöneet valkoilakit, miehet hymyilevät.

Hiekan mukana alueelle on tullut myös lupiinia, jonka poisto ja leviämisen estäminen on tärkeää, Linnavirta muistuttaa.

Kalevassa ylipäättään on paljon arvokasta kasvillisuutta, joiden esiintymiä Villin vyöhykkeen väki on kartoittanut.

– Kalevankankaalla on lajeja, jotka houkuttelevat pölyttäjiä, ja linnut syövät siemeniä.

Tarkoituksena on saada viereen muistolehdosta ja sen lajeista kertova kyltti.

– Niityn perustaminen ei ole hätäisen hommaa. On mielenkiintoista nähdä, miten pergola ja niitty keskustelevat keskenään, Katajamäki sanoo.

Asta Kettunen



Juha Hurme suorastaan välttelee sisätiloja ja rakastaa luonnossa liikkumista. Hän on lapsesta asti kulkenut metsässä, joka on ollut hänelle leikkimaasto ja vapauden tyyssija, ja sellainen se on edelleen.



Luonto hoitaa

Kirjailija-teatteriohjaaja Juha Hurme uskoo evankeliumin ja evoluution liittoon. Kristinuskolle ei riitä vain lähimmäisen rakastaminen, vaan sen piiriin pitää ottaa kaikki elävä, ja sitä kautta korjata tehtyjä virheitä.

Teksti: **Kirsi Airikka** Kuvat: **Rami Marjamäki**

Kun **Juha Hurmeelta** kysyy ajankohtaisista kuulumisista, hän vastaa olevansa eläkeläinen, jonka ei tarvitse tehdä mitään. Sen jälkeen hän kuitenkin luettelee ison määrän asioita, joiden parissa hän työskentelee silloin, kun ei vietä aikaansa lapsensa kanssa.

Edelleen pitkin syksyä jatkuvat myös Hurmeen eräteatterikurssit.

– Eräteatteri voi tarkoittaa kahta asiaa: se on metsän perukoilla tai tuntureilla tapahtuva taiteellinen esitys, jota yleisö vaeltaa katsomaan, tai kurssi pöpelikössä, jossa opiskellaan luonnon armoilla olemista pieniä teatteridemoja tehden, valaisee Hurme.

Jokainen kurssi on ainutlaatuinen.

– En koskaan pidä samanlaista kurssia, vaan opiskelen asioita lisää koko ajan ja valmistan aina uudet luennot ja tehtävät. Siksi se onkin niin mielenkiintoista itselleni, kertoo Hurme, joka on saanut erinomaista palautetta osallistujilta.

– Ne ovat olleet tosi tärkeitä ihmisille. Kysyntää olisi paljon, mutta en jaksakaan olla koko ajan metsässä, pitää olla kotonakin, miettii 8-vuotiaan Touko-pojan isä.

Metsä on vapauden tyyssija

Juha Hurme sanoo olevansa ennen kaikkea luonnontieteilijä, jolla on aktiivinen luontosuhde.

– Saatan nukkua sata yötä vuodessa metsässä, ja vain 0,2 millin kalvo suojaa minua sääskiltä ja sateelta.



Kristinuskon toi tähän maahan moraalin, armon, lähimmäisenrakkauden, kielen ja kirjaimet, kirjallisuuden – kaiken sen, mistä elän. Olen sille paljon velkaa.

– Tämä ei ole kehu, mutta minä en sairastu koskaan. Minulla on hämmäntävän hyvä vastustuskyky, ja se lähtee ihan siitä, että annan luonnon hoitaa itseäni.

Hurme suorastaan välttelee sisätiloja ja rakastaa luonnossa liikkumista.

– Olen lapsesta asti rampannut metsässä. Se on ollut leikkimaasto ja vapauden tyyssija, ja sellainen se on edelleen.

Hän ei etsi pakopaikkoja, mutta mahtavaa on, että välillä pääsee pois liian tiheistä taajamista.

– Nautin toki niistäkin, ja teatterintekijänä tarvitsen ihmisiä, jotka tulevat katsomaan esityksiä. Niiden valtava vastapaino on kuitenkin eräteatteri, ja se ihmisten kiitollisuus seikkailusta ja vaelluksesta.

Eräteatteriin ei ole pääsymaksua, koska lippujen myynti keskellä erämaata olisi Hurmeen mukaan järjetöntä. Tekijätkin näkevät sen vaivan, että menivät sinne esiintymään ilman palkkaa.

Hurmeelle luonnontieteet ovat kaikki kaikessa. – Ne kertovat, mistä me oikeasti tulemme. Matematiikka on tärkein tiede ja ehkä maailman tärkein kieli. Kaikki taiteellinen toimintani pohjautuu tieteelliseen maailmankuvaan ja tietoon.

Hurme on opiskellut kolmessa yliopistossa, mutta hänellä ei ole yhtäkään tutkintoa.

– Olen ollut opiskelemaisissa asioita, jotta oppisin, en suorittamassa tutkintoja.

Piittaamattomuus on syntiä

Hurme sanoo olevansa erittäin kriittinen humanismia kohtaan.

– Siinä on se iso ongelma, että me ihmiset luomme olevamme jotakin erityistä. Sellainen ajattelu on itsekkyyttä sekä piittaamattomuutta toisista lajeista ja koko tästä mahtavasta elämänlahjasta. Uskonnollisella termillä sanottuna se on suorastaan syntiä.

Hurmeen mukaan antiikin tuotteenä myös kristinuskolla on luontosuhteessaan huono historia.

– Kreikkalaiset filosofit ja ajattelijat ajattelivat – ja aivan väärin – että ihminen on maailman keskus, ja kaikki on alisteista ihmiselle.

– Tiettyssä mielessä kristinuskokin otti tämän ajatuksen, ja sillä on oma syyllisyytensä tässä asiassa. Sitä hintaa me maksamme nyt luontokatona ja ilmastomuutoksena.

– Meidän geeneissämme myös on, että ympäristö on paha, ja se uhkaa tukahduttaa meidät. Kun keuhkoihmisesta siirryttiin alkeelliseen maanviljelyyn, oli elämä jatkuvaa taistelua pienen viljelmän päälle vyöryvää metsää vastaan.

Hurme uskoo, että silmitön luonnon raiskaaminen ja avohakkuut ovat peruja tuolta ajalta.

– Minun kurssellani ei tunteilla yhtään, vaan käydään läpi tosiasioita: ilman tiettyä määrää vapaata luontoa me kuolemme.

– Keskeisin ajatus on, että me ihmiset olemme laji muiden joukossa. Olemme riippuvaisia luonnon biodiversiteetistä, monimuotoisuudesta, joka tarjoaa meille elämän edellytykset.

Evangeliumin ja evoluution liitto

Hurmeen mukaan tiedollisen suhteen kautta on mahdollista kumota tämä geeneissä oleva väärä tieto, että metsä on paha. Metsä on samaa kuin me, se on elävä organismi ja liitto, ja meidän tulee kuulua siihen liittoon.

Hurme uskoo evangeliumin ja evoluution liittoon.

– On ymmärrettävä, että kristinuskolle ei riitä



Juha Hurme huomasi, että hänelle tärkeät historialliset henkilöt, kirjailija, tiedemies Elias Lönnrot (1802–1884) ja evoluutioteorian isä Charles Darwin (1809–1882) elivät samaan aikaan. ”Kirjoitan heistä fiktiivisen romaanin. Nämä tiedemiehet joutuvat kirjoittamaan esitelmät toistensa ajattelusta. Siitä tulee hyvin mielenkiintoista”, hymyilee Hurme, jonka kirja ilmestyy syksyllä 2027. Sen kustantaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

vain lähimmäisen rakastaminen, vaan sen piiriin pitää ottaa kaikki elävä, ja sitä kautta korjata virheitä.

– Ja kun puhun syyllisistä, en syytä ketään. Aiemmin ei vain tiedetty eikä ymmärretty. Mutta nyt tiedetään, ja meillä on tosi paljon erinomaista tietoa siitä, millaisessa elämäkokonaisuudessa me täällä planeetalla olemme. Nyt sitä tietoa on viimeinen hetki soveltaa käytännössä, ettei kaikki tuhoudu.

Kysymykseen, onnistutaanko siinä, Hurme vastaa:

– Ei aavistustakaan, sillä tulevaisuuden ennustaminen on järjetöntä. Mutta yrittää meidän täytytty.

Yhteys kristinuskoon ja kirkkoon

Juha Hurme ei kuulu mihinkään kirkkoon, eikä hän ole uskonnollinen ihminen.

– Olen ääriuskonnollisen kodin lapsi, ja arvo maailmani on pitkälti sieltä peräisin. Siksi ehkä olenkin ottanut etäisyyttä tähän asiaan.

– Ajattelen, että minulla kuitenkin on jokin yhteys kristinuskoon. Noin 99 prosenttia ajattelustani menee kristillisten arvojen mukaan.

– Kristinuskon toi tähän maahan moraalin, armon, lähimmäisenrakkauden, kielen ja kirjaimet, kirjallisuuden – kaiken sen, mistä elän. Olen sille paljon velkaa, lisää Hurme.

Hän myös tuntee Raamatun hyvin, ja nauttii siksi esimerkiksi Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä* -teoksesta.

– Kirjassa viitataan koko ajan Raamattuun, ja Kivi leikittelee sillä ja parodioi sitä, mutta ei ilkeästi. Siinä, miten Kivi näin halusi kuvata Suomen kansaa, on jotakin tosi kaunista.

Hurme on ollut kiinnostunut myös messiadeista, jotka ovat ikivanhoja kalevalamittaisia kristillisiä runoja. Hän on julkaissut Matthias Salamniuksen kirjoittaman teoksen *Ilo-Laulu Jesuxesta* (1690, nta-mo, 2024) ja kirjoittanut siihen jälkisanat.

”Pohjolan sielunpaimenen Matthias Salamniuksen laulu ei ole vain ihaninta 1600-luvun suomea, se on myös dramaattisesti tulkittu ja tiivistetty evangeliumi. Se osaa yhdistää oman aikansa uuteen uskoon ikivanhan, mutta elävän kansanrunon mahdin ja rytmin”, kirjoittaa Hurme kirjan takakannessa.

Kirkolla on paljon annettavaa

Hurme arvostaa monia kristittyjä ja kirkon työntekijöitä – ja myös kirkon toimintaa.

– Monet heistä ovat filosofeja ja ajattelijaita, kuten minäkin. Yritän ajatella syvällisesti asioista ja pohtia rauhallisesti ja hartaasti esimerkiksi kysymyksiä, mikä on oikein, ja mikä väärin, ja millä tavalla tätä elämää pitäisi elää – tuomitsematta edes itseäni.

– Siksi ajattelen, että olen ihan samanlainen kuin



Juha Hurme ihailee Aleksanterin kirkkopuiston ikivanhoja lehtikuusia ja arvuuttelee valokuvaaja Rami Marjamäen kanssa puiden ikää. Hurme myös osallistuu ohjelmasisältöihin Juuret ja siivet -ekofestareilla 3.–4. lokakuuta Aleksanterin kirkossa ja kirkkopuistossa.

kristityt, vaikka en ole. Kunnioitan heitä, ja toivon, että he kunnioittavat minua.

– Ajattelen myös, että tässä sekasortoisessa maailmantilanteessa kirkolla on paljon hyvää tehtävää. Se voi rauhoittaa ihmisiä sekä kanavoida heidän ajatuksiaan ja tekojaan oikeaan suuntaan. Oman osaamiseni puitteissa tuen mielelläni tällaista toimintaa.

Hurme on otettu siitä, että hänet on pyydetty mukaan Tampereen evankelis-luterilaisten seurakuntien Ekofestarit-tapahtumaan, joka järjestetään Tampereen-päivänä, 3.–4. lokakuuta. Hän osallistuu paneelikeskusteluun ja lukee yleisölle Eeva Kilven luontoaiheisia runoja.

Sielunkumppani Eeva Kilpi

Rakastettu runoilija-kirjailija Eeva Kilpi kuoli 27. kesäkuuta 98-vuotiaana.

– Vaikka runojen lukemisesta tapahtumassa päätettiin jo aiemmin, uskon, että hänen pois nukkumisensa antaa tuokioille erityisen sävyn, miettii Hurme.

Hurme on harrastanut Kilven runoja pitkään, ja käyttänyt hänen runojaan myös oppimateriaaleina kursseillaan.

– Hän oli hurjalla tavalla aikaansa edellä – vähän kliseisesti sanottuna – mutta hän todella oli. Hän oivalsi tosi hienosti, mistä luontokokonaisuudessa on kyse.

Hurme sai yllättävän yhteyden lempikirjailijaansa noin kaksi vuotta sitten.

– Tulin katsoneeksi Wikipediasta, koska tämä hieno kirjailija on kuollut. Hän on suunnilleen samanikäinen kuin äitini, ja äitee kuoli 2009. Sitten huomasin, että hyvä ihme, Eeva Kilpi ei olekaan vielä kuollut.

– Ajattelin, että olen niin paljon velkaa tälle kirjailijalle, että haluan kiittää häntä.

Hurme otti yhteyttä WSOY:n kustantajaan Anna-Riikka Carlsoniin, ja hänen avullaan toimitti kirjeen runoilijalle.

– Se oli kymmenen rivin rakkauskirje, jossa kerroin hänelle, miten tärkeä hän on ollut minulle. Kilpi oli ilahtunut viestistä niin, että Carlson oli lukenut sen hänelle kymmenen kertaa. Olen niin iloinen, että ennätin kertoa, miten merkittävä hän on ollut minulle, ja että hän vielä ennätti ottaa sen vastaan.

Episodi on painettu teokseen *Rakas Eeva Kilpi. Nämä juhlat jatkuvat vielä* (WSOY, 2024), jonka Anna-Riikka Carlson on kirjoittanut kirjailijasta. 

Juuret ja siivet -ekofestarit 3.–4.10. Aleksanterin kirkossa ja kirkkopuistossa

- Luomakunta kumppanina ja subjektina -paneelikeskustelu 3.10. kello 15.30–17. Keskustelijoina kirjailija Anna Kontula, kirjailija Juha Hurme, ekoteologi Pauliina Kainulainen, evoluutiobiologi ja Oxfordin yliopiston tutkija Aura Raulo
- Ekofestareista lisää sivulla A 20.
- Ohjelma: juuretjasiivet.fi

Juha Hurme

- Syntynyt vuonna 1959 Paimiossa, asuu Tampereen Pispalassa
- Teatteriohjaaja, kirjailija
- Opiskellut luonnontieteitä Turun yliopistossa, estetiikkaa Jyväskylän yliopistossa ja teatteria Tampereen yliopistossa
- Toiminut ohjaajana ja taiteellisenä johtajana monissa suomalaisissa teattereissa. Noin 90 ohjaustyötä ja reilut 30 näytelmäkäsikirjoitusta
- Kirjoittanut kymmenen proosateosta. Lukuisia palkintoja, muun muassa kaunokirjallisuuden Finlandia-palkinto teoksesta *Niemi* vuonna 2017
- Suomen Kulttuurirahaston suurpalkinto, 40 000 euroa, vuonna 2026
- Vuonna 2024 aloitti 3 000 vuotta itämerensuomalaista runoutta - hankkeen, jossa pienimuotoisia teatteriesityksiä viedään arvokkaisiin luontokohteisiin. Ylä-Lapissa Suomen luonnon päivänä vuosittain järjestettävä festivaali Pro Fauna et Flora on osa projektia.
- Tunnettu rakkaudestaan ruumiilliseen kilvoitteluun, lajeina muun muassa hiihto, vaeltaminen ja kuntosali

Kirjailijat Laura Suomela (vas.) ja Heli Rantala haluavat tuoda kirjoillaan toivoa, rohkaisua ja iloa lukijoilleen. Lukemisen ansiosta voi saada uusia näkökulmia elämään, ja myös ymmärrys toisenlaisista ihmisistä voi lisääntyä.



Kuva: Juha Leppänen

Nuortenkirjat antavat toivoa ja näkökulmia

Nuortenkirjoissa käsitellään usein isoja, ihmisen olemassaoloon ja kasvamiseen liittyviä teemoja. Yhtä tärkeää on, että kirjat tuovat rohkaisua, toivoa ja iloa lukijoilleen.

Tätä mieltä ovat kirjailijat **Heli Rantala** ja **Laura Suomela**, joiden nuorille suunnatuissa teoksissa käsitellään syvällisiä ja kipeitäkin aiheita – huumoria kuitenkin unohtamatta.

Nokialainen Heli Rantala on julkaissut kaikkiaan neljä lastenkirjaa ja toimii myös käsikirjoittajana Yleisradion *Pikku Kakkonen* -lastenohjelmassa.

Lisäksi häneltä on ilmestynyt kaksi nuortenkirjaa. *Pummi*-teokselle (Avain, 2025) myönnettiin Tampereen kaupungin kirjallisuuspalkinto viime keväänä. Tuorein julkaisu on nuortenromaani *Summer of sock'n'roll* (Avain, 2026).

Rantalalta on tulossa myös lasten runokirja *Havupalat – Runoja kuusista, tutuista ja uusista* (Kumma, 2026), joka ilmestyy 24. syyskuuta.

Tamperelainen Laura Suomela työskenteli vuosia Tampereen seurakuntien nuorisotyössä ennen ryhtymistään täysipäiväiseksi kirjailijaksi vuonna 2015.

Hän on kirjoittanut 8 lastenkirjaa, 3 aikuisten romaaneja sekä 5 nuor-

tenkirjaa, joista tuorein on *Välivuosi-syndrooma* (Karisto, 2026).

Molemmilla kirjailijoilla on ollut palo kirjoittamiseen lapsesta asti.

– Iso ja lopullinen käänne oli, kun sain kutsun Jumalalta ruveta kirjoittamaan lapsille ja nuorille. Siitä kutsusta olen pitänyt kiinni – silloinkin, kun kirjailijan uralla on ollut vaikeaa, kertoo Rantala.

Nuoret vaativa kohderyhmä

Laura Suomela alkoi ensin kirjoittaa satuja omille lapsilleen.

– Tarinan kaaren keksiminen on aina ollut hauskinda, mitä tiedän.

Käänteentekevä asia oli pääsy Viita-akatemiaan, jossa Suomela opiskeli kirjoittamista vuosina 2006–2009. Ensimmäinen lastenkirja ilmestyi vuonna 2012.

– Siellä löytyivät oma tyyli ja kirjailijaaani, ja aloin kirjoittaa arjen ja perhe-elämän keskellä. Aikaa kirjoittamiseen on pitänyt napsia sieltä ja täältä, kertoo Suomela.

Sekä Rantala että Suomela ajattelevat, että vaikeinta on kirjoittaa nuorille.

– Haluan kirjoittaa nuorille, se on dynaamista ja kivaa. Kohderyhmä on kuitenkin brutaalin rehellinen ja lahjomaton siinä, että he eivät lue, jos kirja ei aidosti kiinnosta. Nuorisotyöstä pois jääminen ei todellakaan ole helpottanut nuorille kirjoitta-

Kirjat

mista, koska heidän maailmansa oli aiemmin niin lähellä minua, kertoo Suomela.

Teini-ikäisille kirjoittaminen on haastavaa siksikin, että heidän kieltensä muuttuu koko ajan.

– Itse ajattelen, että ehkä kirjoitan myös sille nuorelle, joka itse olen ollut tai haaveilin olevani, pohtii Rantala.

Nuorille kirjoitetaan paljon fantasiakirjoja. Rantalaa ja Suomelaa yhdistää se, että molemmat kirjoittavat pääosin realistista tekstiä, ja he ammentavat aineksia tarinoihinsa arjen elämästä.

– Myös huumori ja syvällisyys yhdistävät meitä. Käsittelemme isoja aiheita, mutta huumorin keinoin, sanoo Rantala.

Molempien teemoja ovat muun muassa ihmisenä kasvamisen ja olemassaolo.

Rantalan *Pummi*-kirjassa päähenkilö menettää loukkaantumisen takia tärkeimmän asian, jota haluaisi elämässään tehdä.

– Siitä huolimatta hän löytää toivon. Vaikka kaikki ei ole mahdollista, yllättävän monet asiat kuitenkin ovat. Hän huomaa, että elämästä löytyy yllättäviä suuntia, kertoo Rantala.

Summer of sock'n'roll -teos on se-

kin kasvutarina, jossa pohditaan ihmisten vastakohtaisuuksia, temperamenttia ja virheiden tekemistä.

Laura Suomelan teos *Välivuosi-syndrooma* kertoo Vienosta, joka ei pääse haaveidensa opiskelupaikkaan. Edessä on välivuosi, josta ei muodostukaan seikkailua – niin kuin tyttö ensin kuvittelee.

Suomelan kirja sisältää myös kriittisiä yhteiskuntaa kohtaan.

– Miksi maailma on nykyään sellainen, että nuoren täytyy niin varhain tietää, mitä hän isona haluaa? Kilpailu opiskelu- ja työpaikoista on kovaa, ja menestymisen paine stressaa nuoria, pohtii Suomela.

– Viestini on, ettei ole kiire, ja että elämässä ei ole välivuosia. Oma polku löytyy ennemmin tai myöhemmin.

Molemmat toivovat nuortenkirjoille nykyistä enemmän näkyvyyttä.

– On nuoria, jotka lukevat paljon, mutta myös niitä, jotka eivät löydä nuortenkirjoja. Kirjastojen ja sosiaalisen median kirjavinkkaajat ovat siksi avainasemassa, miettii Heli Rantala.

– Nuortenkirjojen tulisi myös olla halvempia. Kouluissakin tehdään hyvää työtä, jotta nuoret lukisivat enemmän kirjoja, lisää Suomela.

– Paras työ on, että kirjoitetaan runsaasti hyviä nuortenkirjoja, että on valinnanvaraa, miettii Rantala.

Kirsi Airikka

Virpi Kätän matka pimeydestä valoon

SANA SOI -iltojen syyskauden ensimmäisessä illassa 27. syyskuuta vierailevat Virpi Kätän sekä Ariel Neulaniemi duo.

Virpi Kätän on lappilaissyntyinen laulaja, musiikkiteilijä ja teologian kandidaatti. Hän on tullut tunnetuksi muun muassa sisarensa Katja Kätän kanssa perustamastaan duosta CatCat, joka edusti Suomea Eurovision laulukilpailussa vuonna 1994.

Sana Soissa Kätän aiheena on erityisesti hänen uushenkinen taustansa ja nykyinen kristityn elämänsä.

Ariel Neulaniemi duo -koostuu kahdesta pitkän linjan gospelmuusikosta. Ariel Neulaniemi on freelance-juontaja ja toimittaja, joka toimii pitkään Radio Dein juontajana.

Kls. -yhtyeessä aiemmin vaikuttanut kitaristi Taneli Törölä työskentelee musiikkiprojektiansa lisäksi graafikkona Suomen Raamattuopistossa. Duo on soittanut yhdessä jo 2000-luvun alussa Ariel&Supremos -yhtyeessä.

Illan juontaa aluekoordinaattori Kari Kuusisto. Mukana ovat myös Sana Soi -pappi Monika Viitala, musiikkisihteeri Anna Pöyhönen sekä Sana Soi -tiimi.

Sana Soi on lämminhenkinen musiikin ja Sanan ilta, jota järjestävät kerran kuukaudessa Tampereen Tuomiokirkkoseurakunta ja SRO. Illan päätteeksi on teejatkat, ja kirjamyynnti palvelee.

Sana Soi: Pimeydestä valoon
sunnuntaina 27.9. kello 18
Finlaysonin kirkossa

Virpi Kätän vierailee Sana Soi -illassa 27. syyskuuta.

Kuva: Lars Johnson

Rohkaisua levottoman maailman keskelle

AITOLAHDEN KIRKOSSA vietetään sunnuntaina 13. syyskuuta Löydä elämä -iltaa, jossa pysähdytään levottoman maailmantilanteen sekä Lähi-idän ja Israelin konfliktin äärelle.

Vieraana on Kansan Raamattuseuran kouluttaja, kapteeni evp Olli Seppänen. Hän pitää illassa lyhyet katsaukset Yhdysvaltojen, Etelä-Kiinan meren, Lähi-idän, Israelin ja Euroopan turvallisuustilanteista.

Sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen mureneminen sekä uutiset sodista ja kriiseistä herättävät monissa huolta ja epävarmuutta. Löydä elämä -illassa näitä kysymyksiä tarkastellaan ajankohtaisten katsausten ja kristillisen toivon näkökulmasta. Illan tarkoituksena on rohkaista luottamaan siihen, että Jumala pitää huolta myös epävarmuuden ja huolestuttavien uutisten keskellä.

Olli Seppänen on eläkkeellä oleva hävittäjälentäjä ja ilmataisteluopettaja. Hän on ollut asiantuntijana Martti Takalon draamallisissa dokumenttielokuvissa *Pelkosenniemi 1939 – Unohdettu taistelu* ja *Kuoleman lista*.

Löydä elämä -ilta 13.9. kello 17 Aitolahden kirkko

Teemme asumisesta turvallista ja esteetöntä.

Rampit • Luiskat • Tukikahvat



SUOMEN
Kotikorjaukset

Esa Kirvesniemi | kotikorjaukset.fi

0400 649 199 | esa.kirvesniemi@kotikorjaukset.fi

**Kartoitus-
käynnit nopeasti
Tampereen
alueella**

**PARASTA
PERÄÄN...**
alk. 1.090 €



VENEKÄRRYT 750-3500 kg
peräkippi & waterproof navat



KUOMUKÄRRYT
www.trailerman.fi



AISAPOIKA 3.5 - 4.3KTL lavetti-
kärryt 1350-3500 kg kippi + kuomu

**trailers
aisapojat.com**

Keskisentie 1, PIRKKALA
(Lentoasemantien varressa)
Puh: 045 651 9980

MYNNIT • VUOKRAUS &
HUOLTO • KORJAUS • KAIKKI MERKIT

**NÄÄSVILLE RY:n
FYSIOTERAPEUTTIIEN
KOTIKÄYNNIT**

**Yli 65-vuotiaille
Tampereelaisille**

Haluatko parantaa
liikkumiskykyäsi ja saada
varmuutta kotona sekä
ulkona liikkumiseen?

Kotikäynnillä voit saada
✓ Ohjausta ja neuvontaa
liikkumiseen
✓ liikkumiskykyäsi
testauksen
✓ Kaatumisriskin
kartoituksen
Hinta 10 €/käynti

Toimimme Tampereen alueella.

Ota yhteyttä:
NääsVille ry:n toimisto
☎ 050 521 7212

NääsVille ry
— Tehrään yhdessä! —



ESIKOISET
Ev.lut. kirkon
lestadiolainen herätysliike

SEURAT JAPYHÄKOULU

Armon sanaa
sunnuntaisin klo 15
Tervetuloa!

Uudenkyllän seurakuntatalo
Ali-Huikkaantie 13 b, TRE
www.esikoiset.fi



**TAMPEREEN
RAUHANYHDISTYS RY.**

Nekalankulma 1, Tampere

**Seurat
pääsääntöisesti
keskiviikkoisin ja
lauantaisin klo 19
sekä sunnuntaisin
klo 16 ja 18.**

Ajantasaista toimintakalenteria
ylläpidetään internetisivuilla,
joista seurata on
myös kuunneltavissa:
tampereenrauhanyhdistys.fi

Herättäjä-Yhdistys

ma 7.9. klo 18 Siionin virsiä
Toivon puutarhassa – pieni
pyhiinvaellus Kalevankankaan
hautausmaalla. Lähtö pääportilta,
Hautausmaankatu 5. Ilmoittaudu
viimeistään 6.9. tekstiviestillä
p. 040 804 8105.
ti 22.9. klo 18 Tasa-usviikon
seurat Pispalan kirkon kirkon-
tuvalla, Pispalan valtatie 16.
Kahvitarjoilu alkaen
klo 17.30.



**Ilmoita
Sillassa**

Saarsalo Oy

Mikko Salmensuu
mikko.salmensuu@saarsalo.fi
044 777 5112

AnnMari Salmela toivoo luottamuselimiin pääsevän monenlaisia ihmisiä. Tärkeää on kyky ymmärtää muuttuvaa toimintaympäristöä. Äänestämällä taas voi oikeasti vaikuttaa oman alueen asioihin.



Seurakuntavaalit ovat mahdollisuus puhua kirkosta hyvää

Vaaleista saa ehdottomasti myös innostua. Seurakuntavaalien projektipäällikkö **AnnMari Salmelan** tehtävänä on tarjota tiimeineen tukea seurakunnille ja seurakuntayhtymille, jotta vaalit sujuisivat hyvin.

Hänen mukaansa seurakuntavaalit ovat kirkolle merkittävä näkymisen paikka. Silloin kirkko pystyy ottamaan niin sanotusti ilmatilan haltuun.

– Vaalien yhteydessä onkin aivan erinomainen mahdollisuus puhua kirkosta hyvää, Salmela kannustaa.

Projektipäällikön työrupeaman h-hetki koittaa sunnuntaina 15. marraskuuta. Silloin pidetään kaikissa Suomen seurakunnissa vaalit, joissa valitaan luottamushenkilöt seuraavalle nelivuotiskaudelle 2027–2030.

Edellisten vaalien Uskottu, toivottu, rakastettu -teema oli niin pidetty, että sitä haluttiin käyttää myös tänä vuonna.

– Kolmen sanan kokonaisuuksissa tavoitellaan sitä, miten Jumala näkee ihmisen.

Salmela huomauttaa, että hyvätkään sloganit eivät korvaa seurakuntien arkista työtä. Kampanjaa tehdään niissä käytännössä joka päivä.

Hänen mukaansa nähdyksi ja kuulluksi tuleminen on kirkossa ainutlaatuista.

– Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, miten ihminen kohdataan, kun hän menee asioimaan omassa seurakunnassaan esimerkiksi omaisensa kuoltua.

Kirkko on vedenjakajalla

Projektipäällikkö korostaa, että tulevat vaalit ovat poikkeuksellisen tärkeitä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on monessakin mielessä vedenjakajalla.

Vielä ehtii ehdokkaaksi

- Seurakuntavaalien ehdokasasettelu päättyy 15. syyskuuta
- Tampereella valitaan jokaiselle seurakunnalle seurakuntaneuvosto ja lisäksi yhteinen kirkkovaltuusto. Tampereella on neljä suomenkielistä seurakuntaa: Eteläinen, Harju, Messukylä ja Tuomio-kirkko sekä yksi ruotsinkielinen seurakunta, Tammerfors svenska församling.
- Jokaisessa seurakunnassa perustetaan useita valitsijayhdistyksiä, joihin voi tarjoutua ehdokkaaksi. On myös mahdollista perustaa oma valitsijayhdistys.
- Lisätietoa: tampereenseurakunnat.fi/seurakuntavaalit

Jäsenmäärän vähetessä kirkon taloudelliset resurssit vähenevät. Vanhaan tyyliin ei voi jatkaa, vaan on oltava valmius tehdä isoja, kauaskantoisia ratkaisuja.

– Niistä pitää pystyä tekemään päätöksiä jo tulevan vaalikauden aikana. Sen takia toivoisinkin luottamuselimiin monipuolista uudelleenajattelun kykyä.

Salmelan mukaan valittavien luottamushenkilöiden eteen voi tulla monenlaisia asioita. Pääasiassa ne löytyvät talous, kiinteistöt ja ihmiset -kokonaisuuden alta.

– Taloudessa keskeistä on tietysti se, mihin rahat käytetään, ja keiden kanssa tehdään yhteistyötä.

Hautausmaksut ovat talouspuolella yksi merkittävä esille nouseva asia. Valtion hautaustoimeen

osoittamat varat kattavat enää vain 60 prosenttia sen todellisista kustannuksista.

– Seurakuntien pitää ratkaista se, kuinka paljon hautausmaksuja korotetaan. Kyseessä on todella vaikea asia.

Kiinteistöjä seurakunnilla riittää. Monet kirkot ja seurakuntatalot ovat 1960–1980-luvuilla rakennettuja ja vaativat suuria peruskorjauksia. Toisaalta niihin liittyy usein vahva tunneside.

– Keskeinen kysymys on, korjataanko kiinteistö vai myydäänkö se pois.

Kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkovaltuuston ja seurakuntaneuvoston jäsenillä riittää päätettävää. Vastuuta ei saa pelätä.

AnnMari Salmela sanoo, että luottamushenkilön ei missään nimessä tarvitse olla mikään supersaaja.

– Tavallisen ihmisen tavalliset taidot riittävät hyvin. Jokainen luottamushenkilö tuo mukanaan oman osaamisensa ja elämäkokemuksensa, hän korostaa.

Tarjolla on runsain mitoin myös monenlaista perehdytystä. Sitä järjestävät seurakuntien lisäksi esimerkiksi Kirkkopalvelut.

Nuoria ehdolle lisää

AnnMari Salmelalta kysytään usein yksi tietty kysymys: kuinka suureksi hän toivoisi seurakuntavaalien äänestysprosentin nousevan?

– Tähän vastaan aina niin, että seurakunnat tekevät sen äänestysprosentin. Teillä on nyt erinomainen tilaisuus saada se nousemaan.

Kahden lukeman osalta Salmela haluaisi ehdottomasti saada aikaan muutosta. Toinen liittyy sopuvaaleihin.

– Niitä oli viimeksi peräti 45 seurakunnassa. Toi-

voisin, että nyt lukema olisi radikaalisti pienempi.

Projektipäällikkö muistuttaa siitä, että so-
puvaali on tietyllä tavalla kaksinkertainen ei.

– Ei ole ehdokaslistoja, eikä pääse äänestämään. Voi miettiä, millainen tunne seurakuntalaiselle tästä tulee.

Toinenkin numero haastaa Salmelaa. Viime seurakuntavaalien tuloksen perusteella valituista luottamushenkilöistä vain 6,5 prosenttia oli alle 30-vuotiaita.

Nyt hän uskoo asian muuttuvan. Syynä ovat viime vaalien jälkeen seurakunnissa toimintansa aloittaneet nuorten vaikuttajaryhmät.

– Olen päässyt olemaan tekemisissä näiden ryhmien jäsenien kanssa. Myös seurakuntien kirkkoherroille ja viestijöille olen kertonut vaikuttajaryhmien potentiaalista.

Salmelan mielestä erillisiä nuorten ehdokaslistoja ei vaaleissa kannata perustaa.

– Nuoret ovat fiksua, omilla aivoillaan ajattelevia ihmisiä. He löytävät sellaisen listan, jossa edustetaan itse kullekin tärkeitä asioita.

Äänestäjille hän antaa vinkkejä sopivan ehdokkaan löytämiseksi. Se ei välttämättä ole helppoa, koska ehdokaslistojen nimet eivät ehkä anna paljoa tietoa.

Ensimmäisenä kannattaa tutustua vaalikoneeseen, jonka yhä useammat ehdokkaat täyttävät.

– Sieltä saa aika hyvän kuvan siitä, millaisia asioita kyseinen henkilö edustaa. Myös ehdokkaan mahdollinen taustayhteisö voi kertoa äänestäjälle paljon.

Vesa Keinonen

Vaalikone: seurakuntavaalit.fi

Äänestysmahdollisuus tulisi taata myös armeijassa

ON TÄRKEÄÄ, että äänestysmahdollisuus seurakuntavaaleissa taataan aivan jokaiselle halukkaalle. Mahdollisuus uskonnollisen yhdiskunnan päätöksentekoon osallistumisesta perustuu perustuslakiin, sanoo Puolustusvoimien varusmiestoimikuntien pääsihteeri, tamperelainen reservin alikersantti **Arttu Vuori**. Hän on tehnyt aloitteen Puolustusvoimille seurakuntavaalien järjestämisestä joukko-osastoissa.

Tamperelainen Vuori teki pääsihteerinä laaja-alaista sidosryhmäyhteistyötä ja osallistui varusmiesten palvelusolosuhteiden kehittämiseen Pääesikunnassa.

– Esittelin esimerkiksi varusmiestoimikuntapäivien hyväksymiä aloitteita Puolustusvoimain komentajalle. Yksi aloitteista oli seurakuntavaalien järjestäminen joukko-osastoissa.

Käytännöt seurakuntavaalien järjestämisessä armeijassa ovat vaihdelleet edellisissä vaaleissa. Vuoren tiedossa on, että ennako-äänestys olisi järjestetty ainoastaan Rannikkoprikaatissa Upinniemiessä.

– Huono tilanne johtunee siitä, että Puolustusvoimat ei ole aiemmin antanut selkeää ohjeistusta seurakuntavaalien järjestämisestä. Asia on ollut pitkälti yksittäisten henkilöiden varassa. Muissa vaaleissa Pääesikunnan oikeudellinen osasto antaa ohjeen.

Paikallinen seurakunta avainasemassa

Ohjeistus on nyt annettu. Puolustusvoimat ei kuitenkaan osallistu vaalien järjestelyihin, mutta ohje antaa mahdollisuuden toteutukselle.

– Se kuitenkin edellyt-

tää aktiivisuutta paikalliselta seurakunnalta tai sotilaskotiyhdistykseltä, korostaa Vuori, joka itse toimii luottamushenkilönä Tampereen seurakuntien yhteisessä kirkkovaltuustossa sekä Messukylän seurakuntaneuvostossa.

Hän kertoo, että seurakuntavaalien järjestämistä edellyttävä aloite lähti liikkeelle varusmiehiltä, ja se hyväksyttiin yksimielisesti valtakunnallisilla varusmiestoimikuntapäivillä.

– Kannatusta asialle kyllä löytyy. Mielestäni yksikin varusmies on sen arvoinen, että ennakoäänestysmahdollisuus kannattaa järjestää. Jokainen ihminen on merkityksellinen, ja jokainen ääni on arvokas.

Hän ajattelee, että kyse on periaatteesta: kaikilla tulee olla mahdollisuus äänestää.

– Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tällä hetkellä tämä ei täysin toteudu. Jokaisella on perustuslain takaama oikeus osallistua uskonnollisen yhdiskunnan toimintaan.

– Tässä on myös hyvä mahdollisuus saada yhä useampi nuori kiinnostumaan seurakuntavaaleista ja kannustaa heitä äänestämään.

Vaalien on oltava siellä, missä nuoret jo valmiiksi ovat.

Kirsi Airikka

Puolustusvoimien varusmiestoimikuntien pääsihteeri, reservin alikersantti Arttu Vuori on tehnyt aloitteen Puolustusvoimille seurakuntavaalien järjestämisestä joukko-osastoissa.



Kuva: Elias Piiola

LÄHDE MATKALLE TAMPEREEN SEUDULTA

ti 22.–to 24.9., ti 13.–to 15.10. Tallinna 3pv
Nordic Hotel Forum alk. 295€/hlö/2hh (13.10. lähtö)
su 27.9.–la 3.10. Haapsalun kylpylämatka 7pv
Fra Mare 585€/hlö/2hh

pe 2.–la 3.10. Käsityömatka
Seinäjoki-Kauhava-Lapua alk. 205€/hlö/2hh

ke 7.10. Olkiluodon ydinvoimala

sis. kahvi, ruoka, opastus. TVO ei peri Olkiluodon vierailusta maksua 65€/hlö
ma 12.–su 18.10. Sokkomatka 7pv (ulkomaa, ei lentoa), sis. kuljetukset, majoitus, ohjelma, ruokailuja 1180€/hlö/2hh

ma 19.–pe 23.10. Pärnun hemmotteluloma Viking Spa 520€/hlö/2hh

ti 17.–ke 18.11. Synttäriristeily 11v. Viking Grace, alk. 43€/hlö/14

ma 23.11.–pe 27.11. Rakverin Hemmotteluloma 5pv

Aqva Spa 649€/hlö/2hh

ke 23.–la 26.12. Joulumatka Tallinnaan 4pv

Nordic Hotel Forum 558€/hlö/2hh

Kerro meille
matkatoiveesi
ja me
toteutamme!

SALON
MATKATOIMISTO

u-htuovinen.com

Puumikatu 1, 37150 Nokia

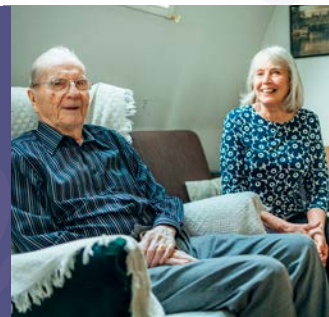
Puh. (03) 3420 433

info@salonmatkatoimisto.fi

Kaikille matkoille bussin kyytiin ainakin Nokialta ja Tampereelta.
Katso v-htuovinen.com matkakohtaiset reitit.
Vastuullinen matkanjärjestäjä Salon Matkatoimisto.

Hoivapalvelut | Kotipalvelut | Omaishoidon vapaa
Muistihoiva® | Ystäväpalvelu ja ulkoiluapu
Lapsiperheiden kotipalvelut | Vammaisten palvelut

Vivo Hoivasta
apua omaan kotiin
vanhuksille, vaka-
vasti sairastuneille,
omaishoitajille,
lapsiperheille ja
vammaisille.



tampere@vivohoiva.fi

010 850 9520

www.vivohoiva.fi



Erikoishammasteknikko
KATARIINA RUISVAARA
Puh. 040 541 4186
Aleksanterinkatu 29 B 11,
33100 Tampere, 3 krs.

Savupiippujen korjaus.
Sisäpiiput. Valmishormit.
30 v. kokemuksella.

Nyt myös uunien korjaus.

UURTAJAT.FI

Juha Elomäki
p. 0400 164 752



Luomakunnan kumppaneiksi

Ihmisen asema luomakunnassa ja elonkehässä on alkanut pohdituttaa **Marjut Kuokkasta** yhä enemmän. Lajimme ylivalta huolestuttaa häntä.

– Ekoteologia koskettaa, koska siinä puhutaan luomakunnan kumppanuudesta.

Kuokkanen huomauttaa, että olemme tottuneet ajattelemaan hierarkkisesti: ihminen on ylimpänä, eläimet seuraavina, sitten kasvit. Ihmisen olisi kuitenkin opittava olemaan ajattelematta olevansa kaiken keskipiste.

– Minusta on alkanut tuntua siltä, että olemme yhtä elonkehää. Kasveillakin on liittoutumistaitoja ja rihmastoyhteistyötä. Jospa ottaisimme niistä esimerkkiä.

Liisa Keltikangas-Järvinen on kirjoittanut itsekkyyden ajasta. Ihminen ylikuluttaa maapallon resursseja ja tuhoaa samalla tulevaisuuttaan.

– Ympäristöasioissa kyse ei ole tiedon, vaan tahdon puutteesta. Nyt eivät enää puheet auta, vaan asiaan on puututtava lainsäädännöllä.

Pohdiskelun myötä Kuokkasen kulutuskäyttäytyminen on alkanut muuttua. Hän harrastaa omien vaatteiden huoltamista ja kierrättämistä, ajattoman ostamista ja tuotteiden loppuun käyttämistä.

– En heitä puolikastakaan perunaa hukkaan. Houkuttelevaa tuotetta käyn katsomassa kolmesti, ja yleensä kolmannella kerralla ostohalu jää pois.

Itsetutkiskeluun tottuminen on lapsuudenkodin kristillisen kasvatuksen antia.

– Ihmiskeskeisyys ei saa mennä niin pitkälle, että luovumme Jumala-keskeisyydestä. Kristillisellä uskolla on niin paljon kokemusta katastrofeista, että sillä on sanottavaa. Luoja haluaa meidät yhteistyökumppaneiksi planetaarisen hyvinvoinnin turvaamisessa, Kuokkanen uskoo.

Seurakunnilla alkaa jo olla luontokokemuksiin liittyvää tarjontaa. Ympäristötoiminta seurakunnissa saattaisi kiinnostaa nuoriakin.

– Nuorethan ovat pidemmällä esimerkiksi kasvisvoittoisen ruokavalion käytössä, ja heidän esimerkkinsä alkaa pikkuhiljaa vaikuttaa. Tätä muutosta on hyvä viedä eteenpäin.

Seurakuntatoiminnassa Kuokkanen on ollut mukana 15-vuotiaasta asti, myös seurakuntaneuvostossa ja yhteiskunnallisen työn johtokunnassa. Nykyisin hän toimii Lohdun hetken päivystäjänä ja on mukana koulutuspäivien suunnittelussa.

– Muuten toteutan seurakuntalaisuuttani käymälä jumalanpalveluksissa, kuten Hiljaisuuden messuissa ja Kelttimessuissa, jotka ovat puhuttelevia ja hengellisesti avaria. Ne täydentävät perinteisiä jumalanpalveluksia.

Kuokkanen on onnellinen siitä, että Pirkanmaalla on runsaasti paikkoja, joissa pääsee luontoon. Niissä hengitys tasaantuu ja ruokakin maistuu paremmalta.

Teksti: **Asta Kettunen**

Kuva: **Tuula Vartiainen**

Marjut Kuokkanen on aina ollut metsissä kulkija. ”Minulla on tunne, että metsä on kaikkein paras ympäristö levolle ja rauhoittumiselle”, hän pohtii.

Kirjallinen Sali kutsuu kiehtovien tarinoiden ääreen

Mummon Kammarin Kirjallinen Sali tarjoaa jälleen monipuolista ohjelmaa ja kiinnostavia keskusteluita kirjojen ystäville. Kausi alkaa maanantaina 14. syyskuuta.

– Kirjallisesta salista on tullut varsin suosittu. Keväällä on kävijämäärä kasvanut, ja yleisöä on ollut usein yli 70, kertoo Kirjallisesta salista vastaava vapaaehtoistyöntekijä **Marja Leena Koli**.

Kirjallinen Sali kokoontuu maanantaisin kello 13 Seurakuntien talon Näsin salissa, Näsilinnankatu 26, 2. kerros. Ohjelman jälkeen on tarjolla kahvit Mummon Kammarissa, Hämeenkatu 28. Vapaaehtoinen kahvimaksu

OHJELMA:

- 14.9. FT Hannu Syväoja: Professori P. A. Gadd (1727–1790) ja hänen sukunsa

- 21.9. Kirjailija, ohjaaja Johanna Vuoksenmaa: *Suurenmoinen matka*
- 28.9. Ohjaaja Hannu Kahakorpi: Ilmari Kianto -dokumenttielokuva
- 5.10. Kirjailija Päivi Alasalmi kertoo uusista kirjoistaan
- 12.10. Professori emeritus Jukka Mustonen: Ihmisen iho ja ihon hoito kirjailijoiden kuvaamina
- 19.10. Kustantaja-kääntäjä Anne Kilpi: Käännöskirjallisuuden julkaiseminen ja pienkustantamon toiminta, esimerkkinä kirjailija Juli Zeh
- 26.10. Kirjailija, FT Panu Rajala, *Sinuhon synti*
- 2.11. TM, kirjailija, muusikko Niilo Rantala

Lukijalta | Kirjoita mielipiteesi Sillan lukijapalstalle!

Kolehdin siunaaminen messussa pitää kuulla

Olen melko ahkera kirkossakävijä. Minua on jo pitkään häirinnyt jumalanpalveluksissa eräs yksityiskohta, joka toistuu ainakin Aleksanterin kirkossa hyvin usein. Kyseessä on kolehdin siunaamisen käytäntö.

Monet papit tulevat urkujen soidessa alttarikaiteen ääreen lausumaan siunauksen, jota kaiteen toisella puolella seisovat kolehdin kerääjätään tuskin kuulevat, puhumattakaan penkeissään istuvista seurakuntalaisista.

Minusta seurakunnan, joka on kolehdin lahjoittanut, pitää esteettä kuulla myös kolehtisiunaus, johon se voi halutessaan yhtyä. Sanoisin vielä, että on suorastaan epäkunnioittavaa seurakuntaa kohtaan lausua jumalanpalvelusjärjestykseen kuuluva tärkeä siunaus niin, ettei seurakunnan ole sitä mahdollista kuulla.

Näin ollen toivon hartaasti, että jokainen pappi huolehtisi siitä, että kirkossa on hiljaisuus ennen kuin kolehtisiunaus lausutaan, ja että myös kanttorit ottavat tämän omalta osaltaan huomioon.

Olen tuonut tämän epäkohdan esille sekä tuomiorovastille että piispalle, mutta toistaiseksi asia ei ole muuttunut.

Veikko Sihvo

Kolehdin siunaamisesta

Veikko Sihvo kirjoittaa tärkeästä asiasta, kun hän pohtii kolehdin siunaamista. Kolehdin keräämisen historia ulottuu alkuseurakuntaan saakka, jolloin kokoontuva yhteisö toi yhteiseen pöytään ruokaa. Nykyään kolehdin myötä tuodaan lahjaksi rahaa, joka jaetaan vaikeuksissa oleville diakoniatyön tai muun avun kautta sekä lähetystyöhön.

Kolehdin sijoittuminen messussa ehtoolliselle valmistautumisen yhteyteen ei ole siis sattumaa, vaan sillä on raamatulliset perusteet ja alkuseurakunnasta nouseva käytäntö. Seurakunta lahjoittaa sitä, mitä on itse saanut. (1. Kor. 4:7).

Kolehdin siunaaminen voidaan tehdä Jumalanpalvelusten kirjassa olevan rukouksen mukaisesti tai vapaasti. Jumalanpalveluksen opas mainitsee erikseen, että uhrivirttä eli kolehtivirttä ei tarvitse keskeyttää siunaamisen ajaksi. Tämä sujuvoittaa messun kulkua, ja on osa ehtoollispöydän kattamista. Olennaista on, että kolehti kuitenkin selkeästi siunataan.

Kolehdin siunaamisen hetkeen vaikuttavat kolehdin keräämiseen menevä aika sekä ehtoollispöydän valmistelu. Kolehdin kerääminen puolestaan riippuu kerääjien ja koolla olevan seurakunnan määrästä. Nykyään myös entistä useampi antaa kolehdin mobiililaitteen kautta, jolloin kolehtihaaviin laitetaan vähemmän rahaa. Mobiilisti annettu kolehti on ihan yhtä arvokas kuin käteinen raha.

Tampereen Tuomiokirkkoseurakunnassa kolehti siunataan näkyvästi, kun se on kerätty. Lausuttu siunaus ei aina kuulu penkkeihin, kuten kirjoittaja oikein toteaa. Vastaavasti kolehdin ilmoittamisen kohdalla sanotaan yleensä, että Jumala lahjamme siunatkoon. Lahjan voi tällä tavoin siunata myös etukäteen.

Kolehdin siunaamisen käytäntöä on hyvä edelleen pohtia. Siihen liittyy erilaisia näkökulmia messun kokonaisuus huomioiden. Tuomiokirkkoseurakunnassa on myös huomioitava kirkkotila ja äänentoisto. Kirkoissamme onkin erilaisia siunaamisen käytäntöjä. Olennaista on, että kolehti siunataan sekä sanallisesti että konkreettisesti.

Olli-Pekka Silfverhuth

Tuomiorovasti

Hengen leipää

Sattumaa – vai ei

TULIN kirkon töihin oppimaan viestinnästä. En osannut odottaa, että yksi tärkeimmistä asioista, joita sieltä saisin, olisivat ihmiset.

Työni vei minut Ruokapankkiin, Marhabaniin, sekä tutustumaan nuoriin, jäätelönmyyjiin, soittajiin, puutarhureihin, diakoniatyön asiakkaisiin, pomoihin ja pomon alaisiin.

Kaikilla ihmisillä oli oma tarinansa ja paikkansa, mutta yhdistävänä tekijänä kirkko – niin merkityksellinen tai vähäpätöinen kuin se kullekin sillä hetkellä olikin.

Minun tehtäväni oli tehdä tätä kaikkea näkyväksi, jotta joku jossain muualla voisi löytää vertaistukea, inspiraatiota tai ehkä vähintäänkin merkin laittaa puhelimen pois, koska ”ihan oudoksi on mennyt tämä kirkon touhu”. Ja tämä oli minulle kunnia-asia.

Harjoittelun aikana myös pienet sattumat alkoivat tuntua toinen toistaan yllättävämiltä. Tapasin tutun tuttuja, joiden kanssa tiet ristesivät aivan odottamatta, ja koin mahdollisuuksia, joista olin haaveillut jo pitkään. Kaikki ei tuntunut merkitykselliseltä juuri siinä hetkessä.

VOISIKO JOHDATUS olla juuri tällaista? Ei aina suuria ja selkeitä merkkejä, vaan ihmisiä, joiden kanssa tiet risteävät oikealla hetkellä. Keskustelua, jotka jäävät mieleen. Mahdollisuuksia, jotka avaavat uuden suunnan. Ja joskus myös ovia, jotka eivät aukea.

Jälkikäteen sekin, että ensimmäisistä hakemistani harjoittelupaikoista ei tullut työtarjousta, tuntui hyvältä. Jos olisin päätenyt johonkin niistä, en olisi kohdannut juuri näitä ihmisiä tai käynyt näitä keskusteluita.

En osaa sanoa, olivatko kaikki kohtaamiset johdatusta. Ehkä osa oli vain sattumaa. Silti lohtua tuo ajatus siitä, että vaikka en itse aina tiedä, mihin olen menossa, joku voi ohjata askeleitani myös silloin, kun en sitä itse huomaa.

Harjoittelijana on kiire omaksua tietoa, tuottaa ja näyttää osaamisensa. Tämä harjoittelu opetti minulle kuitenkin myös pysähtymistä. Vaikka tulini oppimaan viestinnästä, huomaan lähtiessäni olevani kiitollinen ennen kaikkea ihmisistä, jotka sain kohdata. Ehkä juuri heidän kauttaan opin myös jotain, minkä haluan muistaa opiskelijanakin: aina ei tarvitse tietää, mihin on menossa. Joskus riittää, kun luottaa ja odottaa.

Annika Heikkinen

Kirjoittaja toimi Tampereen seurakuntien viestinnän harjoittelijana kesällä 2026.



Kuva: Hannu Jukola

Julkaistavaksi toivottuihin teksteihin on aina liitettävä lähettäjän nimi ja yhteystiedot. Nimimerkillä kirjoitettaessa yhteystiedot jäävät vain toimituksen tietoon. Toimituksella on oikeus lyhentää tekstejä tarvittaessa. Palautetta ja lukijapostia voi lähettää osoitteisiin: toimitus@silta.fi | Silta, Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä, PL 226, 33101 Tampere | silta.fi/palautte.

Sattumuksia kirkon kulmilta



Kuva: Tuula Vartiainen

Harjun pihlaja, vaahtera vierustoverinaan.

Suur-Sorbus ja Harjun hirmut

Alkuvuodesta osallistuin Harjun seurakunnan alueen pyhiinvaellusreittien uudistamiseen. Hommani oli tuottaa menneisyyttä koskevaa sisältöä, ja juttujahan muuten löytyi.

Historiallisesti rikasta aluetta, tuo Harju!

Myös luonnon näkökulmasta: havaitsin nimittäin, että tienoo on ollut varsinainen erityispuiden keskittymä.

Ensinnäkin, Villilässä on aikoinaan sijainnut Pohjoismaiden suurimpana pidetty ka-taja. Yli kymmenmetrinen kaunotar kaatui vuonna 2001 – melkein, yksi oksa nimittäin sinnittelee edelleen tukipuun varassa.

Kaarilassa taas seiso i vuoteen 2008 asti Gaddin lehmus, joka ei kolmikymmenmetrisyydestään huolimatta ollut ennätysmittainen, mutta iäkäs kylläkin. Sen juuret juontuivat mahdollisesti 1700-luvulle, jolloin alueella vaikutt i puulle nimensäkin antanut P. A. Gadd.

Ja kun tieteilijästä kerran tuli puhe, niin hänen sukunsa hautakappelin nurkilla on kasvanut vielä kolmaskin poikkeuspuu: aikanaan Suomen suurimpana pidetty pihlaja.

Sakari Saarnijoen mukaan kyseinen yksilö oli vuonna 1937 kaksitoista- ja puolimetrinen, vuosikymmen myöhemmin rungon ympärysmitaksi saatiin kolme metriä kaksikymmentä senttiä.

Mitään älyttömiä lukuja nämä eivät ole: Suomen paksuin Sorbus aucuparia on ollut ympärysmitaltaan yli viisi metriä, pisin taas kaksikymmentäneljä korkea.

Eli ehkä Harjun pihlaja oli mahtavin vain

tuolloin mitattujen ja tunnettujen joukosta?

Puun iästä löysin vain arvelua. Saarnijoki katsoo sen mahdollisesti istutetuksi vuoden 1865 jälkeen. Tuolloin nimittäin hautausmaa luovutettiin niityksi koulun opettajalle, jos hän istuttaisi vuosittain puita sen laiduille.

Yksilö lähenisi nyt siis sadankuudenkymmenen auringonkierron ikää, mikäli olisi vielä pystyssä.

Jaa-a, muuten – miksi olen kirjoittanut pihlajasta imperfektissä? Voihan se vielä olla si joillaan!

Ei kun pyörän selkään, peninkulma kappel iä kohti ja suu ammolleen äimistyksestä: ties-tä katsoen hautausmaan kauimmaisella laidalla erottuu aivan mahdottoman korkea pihlaja.

Kun livahtaa lähemmäs, niin on se paksu-kin. Keskikokoinen syli ei rungon ympäri yllä. Ja ennen kaikkea: ei-dendrologin silmilläkin näkee, että puu on hyvin vanha.

Onkohan kyseessä samainen ennätysyksilö?

Ja mitä tienoon pohjavedessä on, kun täl-laisia jättiläisiä syntyy?

Mikko Pollari

LÄHTEET:

Carlsson, Wilh.: *Pitäjänpöytäkirjoja*. I. (SKS 1869); Kauppila, Aulikki ym.: *Vihreät jättiläiset* (Metsäkustannus ja Dendrologian Seura 2021); Ranta, Pertti (toim.): *Tampereen kaupunkiluonto* (Tampere-seura 2008); Saarnijoki, Sakari: *Tampereen kaupungin ja sen lähiympäristön koristepuista ja pensaista*. Acta forestalia fennica 46 (1938).



Kuva: Ville Hautakangas

Juhlamessussa esiintyy Tampereen Filharmonisen kuoron diskanttikuoro johtajanaan Ruut Kiiski.

Radiojumalanpalvelusta juhlistetaan Tuomiokirkossa

Radiojumalanpalvelus juhlii tänä vuonna satavuotispäivää – samoin kuin Yleisradio.

Radiojumalanpalvelus on Ylen vanhin yhtäjaksoisesti jatkunut ohjelmatyyppi. Lähetysten ketju on katkennut hetkeksi vain talvisodan alkupäivinä.

Luterilaisten radiojumalanpalvelusten historian ensiaskeleita otettiin jo 101 vuotta sitten, kun Tampereen radioyhdistys aloitti radiojumalanpalveluskokeilut Tampereen alueella helmikuussa 1925.

Ensimmäinen varsinainen Ylen radiojumalanpalveluslähetys oli releointi radioyhdistyksen ohjelmasta Tampereen tuomiokirkosta 12. syyskuuta 1926.

Vuonna 1934 Yle alkoi radioida jumalanpalveluksia eri puolilla Suomea.

Radiojumalanpalveluksen satavuotisjuhlamessua vietetään sunnuntaina 13. syyskuuta kello 10 Tuomiokirkossa. Saarnan pitää arkipiispa Tapio Luoma. Yleisradio esittää messun televisiossa ja radiossa.

Lähde: yle.fi 3.2.2026. Lisää messusta sivulla B 5

Uskonklubin syksyssä kiinnostavia keskustelunaiheita

Uskonklubi on uskonnollis-filosofinen ja avoin keskusteluklubi, jonka järjestelyistä vastaavat Tampereen tuomiokirkkoseurakunta ja Kumppanuusyhdistys Artteli.

Klubi kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa tiistaisin kello 18–20 Aleksanterin kirkon kryptassa. Syksyn aikana on luvassa myös lisäohjelmaa.

OHJELMA:

- 8.9. Johanna Hurtig: Hengellinen väkivalta
- 3.10. Elontunnustelukävely kello 10–11, Pyynikinharju. Lähtö Pyynikin näkötornin kahvilalta. Tapahtuma on osa Juuret ja siivet -ekofestareita.
- 6.10. Ville Rantanen: Kristillinen antifasismi: Mitä kristillinen antifasismi voisi tarkoittaa meidän päivinä?
- 24.10. Seurakuntavaalipaneeli Arttelin Kuulu-salissa kello 13–15, Mustalahdenkatu 22: Suomen Kristillisen Ylioppilasliiton ja Uskonklubin seurakuntavaalipaneeli kutsuu ehdokkaita pohtimaan kirkkopoliittisia kysymyksiä seurakuntavaalien kynnyksellä.
- 3.11. Jyri Komulainen: Kontekstuaalinen teologia: Miten teologian tekemisen metodit ovat muuttumassa, kun kristinuskon maantieteellinen painopiste siirtyy globaaliin etelään?
- 1.12. Vammaisuus ja kristinusko -paneeli: Miten vammaisuus on kohdattu seurakunnissa, uskon yhteisöissä ja uskonperinteissä. Mummon Kammari kello 13–15



Kuva: Tuula Vartiainen

Suomensaarella voi pysähtyä luonnon äärelle ja nauttia yhdessäolosta sekä monipuolisesta ohjelmasta.

Ötököiden ihmettelyä ja luontotaidetta Suomensaarella

KAIKENIKÄISILLE suunnattu ulkoilmapahtuma Suomensaari elää järjestetään jälleen sunnuntaina 6. syyskuuta Suomensaarella. Tänä vuonna tapahtuman teemana on luonto ja ihmisen yhteys ympäröivään maailmaan.

– Olemme kaikki osa samaa kokonaisuutta – eläimet, kasvit, puut ja ihmiset, tämän yhteisen maailman asukkaita ja luontokumppaneita. Tätä yhteyttä on ilo juhlistaa. Päivän aikana pysähdytään luonnon äärelle ja nautitaan yhdessäolosta sekä monipuolisesta ohjelmasta, kertoo johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja **Anne Ryypö-Prami** Harjun seurakunnasta.

Harjun seurakunnan järjestämällä luontopolulla pääsee kokeilemaan luonnon soittimia, etsimään aarteita, tutkimaan ötököitä ja osallistumaan yhteisen luontotaideteoksen tekemiseen.

Päivän aikana nähdään myös Taikuri Markon taikatemppuja ja jongleerausta, osallistutaan TUL Tampereen piirin taukojumppaan

sekä harjoitellaan solmujen tekoa partiolaisten opastuksella.

Martat kertovat jätteiden kierrättämisestä, ja Mansikkapaikan luontotiimi neuvoo vieraslajien torjunnassa. Kirjastoauto Kosmos ilahduttaa lukutoukkia.

Tapahtuma on maksuton ja avoin kaikille. Kahvio palvelee, ja myyntipisteistä voi ostaa makkaraa ja lakritsia, joten käteistä tai MobilePay kannattaa varata mukaan.

Suomensaaren pysäköintitilaa on vain rajallisesti, joten tapahtumaan suositellaan saapumaan julkisilla liikennevälineillä, pyörällä tai kävellen.

Suomensaari elää -tapahtuma toteutetaan yhdessä Lielähti-Lentävänniemen alueen toimijoiden kanssa, ja se on osa Tampereen seurakuntien Juuret ja siivet -hanketta. Tapahtumaan on vapaa pääsy.

Eva Wäljas

Suomensaari elää 6.9. kello 10–13, Suomensaarenkatu 7

Kannattelevia merkityksiä

UUODEN ensimmäinen puolikas oli raskas. Kaikenlaista vastoinkäymistä oli kasaantunut. En odottanut kesältä sen enempää.

Kun eräänä loppukesän aamuna astuin pienen tupaani ulko-ovesta ulos, huomasin pikimustan sudenkorennon lentävän edelläni. Se jäi lepattamaan viereeni kolibri-maisen kevyesti. Sen jälkeen työmatkalla huomasin sumun muodostaneen taustakankaan, jota vasten näin hämähäkkien heinänkorsien väleihin viittämiä verkkoja.

Sudenkorento toi mieleen hetkessä elämisen kepeyden ja muutoksen mahdollisuuden. Hämähäkkien kauniit pitsiliinat kutsuivat kutomaan oman elämän verkkoa luovasti.

Merkityksellisyydestä puhutaan paljon. Ajattelen, että merkityksellisyyden kokemus syntyy, kun seuraa psykologisia perustarpeita ja on uskollinen arvoilleen.

MERKITYKSELLISYYDEN kokemiseen tarvitaan myös tauko. Se on hetki, jolloin pääsee livahtamaan vaikeuksien, kiireen tai itsekeskeisyyden tuolle puolen. Silloin unohtaa kivun, huolet ja hankauksen.

Se voi olla ihan lyhytkin hetki, vaikka sellainen, että saa myönteistä palautetta tekemisistään tai hyväksyvän katseen. Olennaista on, että silloin syntyy merkityksiä, jotka suuntaavat eteenpäin ja kannattelevat.

Minulle yksi hetkistä arjen tuolla puolen oli aamu, jolloin en ollut ehtinyt vielä avata murheiden matkalaukkua. Sudenkorento ehti sitä ennen muistutamaan, että elämässä on myös kepeyttä.



Merkitysten punominen tarinaksi on minun tapani muistaa.

OIVALSIN, että kun elämä on kudottu omien arvojen loimilankaan, se näyttää kauniilta silmissäni, mutta myös osana luomakunnan verkkoa.

Tuona aamuna tunsin, että olen osa luomakuntaa. Sen kokemuksen haluan muistaa. Merkitysten punominen tarinaksi on minun tapani muistaa ja ammentaa voimaa pienistä hetkistä arjen tuolla puolen. Millaisen pienen merkityksellisyyden sinä kertoisit? 

Kirjoittaja työskentelee johtavana tutkijana Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksella.



Kuva: Anna-Maria Isolan arkisto



13. vuosikerta

Kustantaja / julkaisija: Tampereen ev. lut. seurakunnat

Toimitus:

päätoimittaja Kirsi Airikka, 050 381 0970
toimitussihteeri Asta Kettunen, 050 438 2716

s-posti: toimitus@siltalehti.fi ja etunimi.sukunimi@evl.fi

Osoite: Seurakuntien talo, Näsälänkatu 26, PL 226, 33101 Tampere



Kaupalliset ilmoitukset:

Saarsalo Oy
Mikko Salmensuu
mikko.salmensuu@saarsalo.fi
044 777 5112

Jakelu: Tamperelainen

Jakelupalaute: jakelupalaute.fi/
silta tai Suomen Suoramainonta
Tampere, 040 085 9766

Tilaukset:
sari.laakso@evl.fi,
03 219 0111, jätä viesti

Taitto: Timo Saarinen / pelagus.fi

Painosmäärä: 90 000 kpl

Paino: Botnia Print, Kokkola

ISSN 2342-0979 (painettu)

ISSN 2342-0987 (verkkopainettu)

Seuraavat lehdet ilmestyvät: 7.10., aineisto viimeistään 16.9., 4.11., aineisto viimeistään 14.10.



Kuva: Markus Perko

Laulaminen tekee hyvää. Huhtikuisen Glow Favorites -iltanuotiokonsertin solisteina olivat Jepa Lambert, Pekka Simojoki ja Severi Laakso. Harjun Gospelkuoron solistina lauloi Emilia Anttonen.

Lauluharrastus voi edistää tervettä ikääntymistä

Tuore aivotutkimus osoittaa, että kuorossa laulamisella on myönteinen yhteys aivojen rakenteeseen. Aiempien tutkimusten ja monien kokemankin perusteella tiedetään, että yhdessä laulaminen tuo mielihyvää.

– Kuoro tukee hyvinvointia ja voi tuoda hetkellistä helpotusta elämään. Yhdessä laulaminen on hienovarainen sosiaalinen tilanne, sanoo Helsingin yliopiston tutkijatohtori **Nella Moisseinen**.

Väitöskirjassaan *Neural processing and benefits of singing in the ageing brain* Moisseinen tarkastelee, miten kuorolaulaminen on yhteydessä tiedonkäsittelyn toimintoihin ja aivojen rakenteellisiin ominaisuuksiin. Moisseinen muun muassa magneettikuvasi 20-90-vuotiaiden kuorolaulajien ja kuoroa harrastamattomien aivoja. Selvisi, että kuorossa laulaminen eri ikävaiheissa on yhteydessä parempaan muistiin, mielialaan ja aivojen terveyteen.

Tieto ilahduttanee monia, sillä suomalaisista viisi prosenttia eli noin 250 000 laulaa kuorossa. Suurin osa ihmisistä hyötyy musiikin hyvistä vaikutuksista.

– Nykykäsityksen mukaan sävelkuoroja ihmisiä, joille musiikki kuulostaa melulta, ja jotka eivät pysty nauttimaan musiikista, on häviävä osa, muistuttaa Moisseinen.

Musiikki haastaa ja hoitaa

Moisseinen havaitsi kuorossa laulaneilla vahvempia yhteyksiä aivoalueiden välil-

lä, etenkin alle 40-vuotiailla. Tämä viittaa siihen, että lauluharrastus voi liittyä tehokkaampaan aivojen sisäiseen verkottumiseen. Yli 60-vuotiailla näkyi parempaa eheyttä esimerkiksi muistitointoihin liittyvässä aivokaaressa.

– Se on tärkeä viestintäväylä aivojen muistikeskuksenakin tunnetulle hippokampukselle. Tämä on tosi hieno tulos, Moisseinen sanoo.

Musiikissa aivotutkimus on ylipäänsä kehittynyt muutamassa viime vuosikymmenessä.

– On kiinnostavaa, mitä tulee tapahtumaan seuraavan 50 vuoden aikana, pohtii Musiikki, ikääntyminen ja aivot -tutkimusryhmässä työskentelevä Moisseinen.

Hän mainitsee aiemmin tutkitun, että uuden musiikki- tai tanssiharrastuksen seniori-ikäisenä aloittaneiden aivo-kaaren heikkeneminen hidastui selvästi. Kuorossa, ja itse asiassa soitonopetuksessakin, aivojen osa-alueita haastetaan samanaikaisesti. On osattava keskittyä,

Laulaminen



Musiikki kannattaa ottaa osaksi elämää

kuunnella, hallita hengitystä. On paljon muistettavaa, kuten laulaessa sanat, melodia ja rytmi. Kuorossa pitää seurata kuoronjohtajaa ja kuunnella muita laulajia.

Musiikki kannattaa ottaa osaksi elämää, vaikkei laulaisi tai soittaisi.

– Itse olen aktiivinen musiikin kuuntelija. Kirjastojen musiikkiosastot tekevät soittolistoja, Moisseinen vinkkaa.

Yhteislaulua on tarjolla Tampereen tuomiokirkossa 27. syyskuuta, jolloin lauletaan Harjavallan kanttorin, tango-kuningas **Pasi Flodströmin** johdolla.

– Yhdessä laulaminen on minulle sydämen asia. Se on vahva yhteisöllinen kokemus, sanoo Pasi Flodström, ja kertoo kanttorintyössä huomanneensa, että musiikki hyvinvoinnin edistäjänä kiinnostaa.

Opinnäytetyössään Sibelius-Akatemiaan Flodström tutki musiikin käyttöä aivoverenkiertopotilaiden hoidossa.

– Laulaminen hoitaa mieltä ja kehoa. Kun oma ääni liittyy muiden ääneen, se kehittää oman kehon tuntemusta, tuo iloa, auttaa ilmaisemaan tunteita, vähentää stressiä ja yhdistää ihmisiä, hän tähdentää.

Elisa af Hällström

Nyt saa laulaa! Tampereen seurakuntien yhteislauluviikot 20.9.–4.10.2026. Avajaisissa esiintyvät Pirkanmaan musiikkiopiston vaskiyhtye sekä kanttoreita. Puheenvuoron pitää Nella Moisseinen. Yhteislauluviikkojen ohjelma viereisellä sivulla

Kuorolaulamisen vaikuttaa myönteisesti aivojen rakenteeseen, sanoo Nella Moisseinen.



Kuva: Kirsi Tuura



Tuomiokirkko on komea näkymässä Rautatiekadun ja Kyttälänkadun kulmauksesta, majoitustoiminnasta ja vieraskoti Lempistä, jossa Lenin oleskeli joulukuussa 1905.

Mennyt maailma -näyttelyn kirja sisältää seurakuntien historiaa

Valokuvat pystyvät murta-
maan ajan vallan. Tämä
ajatus kantaa Vapriikin
näyttelyyn liittyvässä yli 400-sivuisessa kirjassa.

Hevosien vetämät ruumisvaunut, suurlakko, Kyttälän numerotorpat, isvossikat; näistä kellään ei enää ole omakohtaisia muistikuvia. Osa kuva-arkiston aarteista on ennen julkaisemattomia.

Kaupungilla oli kahdet ruumisvaunut, ”liitvaunut”, hienommat ja huonommat, joita säilytettiin vanhan hautausmaan Läpikäytävässä. Finlaysonilla, Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Osa-
keyhtiöllä sekä vaivaistalolla oli omat ruumisvaunnsa. Kaarlo Mäkinen otti kuvan.

Finlayson työntekijöineen muodosti oman seurakuntansa vuosina 1846–80. Sen rukoushuone oli Suomen ainoa tehtaan käyttöön valmistunut kirkkorakennus. Yhtiön työvuosi alkoi hartautilaisuudella kirkossa. Kutomomestari William Lomaxin ottamassa kuvassa on myös lapsia.

Vuoden 1900 koitto otettiin kaupungissa vastaan juhlavasti. Kauppatorin (Keskustori) tilaisuus päättyi virteen 579.

Ida Nymanin kuvasta havaitaan Aleksanterin kirkko Kaakinmaan näkyvimpana maamerkinä. Eipä näyttänyt Hämeenkadun ja Lätisenkadun (Näsilinnankatu) risteys 1900-luvun vaihteessa nykyisen laiselta. Tuossakin William Lomaxin ottamassa kuvassa taustalla näkyy kirkko.

Kalevankankaan hautausmaan portin suunnit-

Kirjat

tellut kaupunginarkkitehti F. L. Calonius piirsi viereen huoneen ruumiin-
avauksille.

Werner Mauritz Gestrinin otoksessa Johannes kirkkoa, nykyistä Tuomiokirkkoa, peittävät rakennustelineet, ja etualalla lapset leikkivät lammikossa. Arkkitehti Lars Sonck käänsi vuoden 1907 asemakaavassa kadut niin, että rakennus näkyi edustavasti. Kirkko komeilee myös Uno Toijalan penkinpainajaisotoksessa vuodelta 1913.

E. A. Bergiuksen vuonna 1914 korkealta ottamassa torikuvassa keskeisiä ovat Vanha kirkko ja savuttavat tehtaanpiiput. Ortodoksikirkko piirtyy komeana matalien rakennusten keskellä.

Rukoushuoneyhdistyksen Luterilainen rukoushuone vihittiin käyttöön kesällä 1894. Arkkitehti Wivi Lönn suunnitteli Pispalaan rukoushuoneen vuonna 1908. Juho Holmstén-Heiniön kuvassa on vierailulla pelastusarmeijalaisia.

Luterilaiselle evankeliumiyhdistykselle valmistui talkoovoimin rukoushuone vuonna 1914. Sorinahteelle suunniteltua rukoushuonetta ei toteutettu. Rahan puutteeseen kaatuneen Amurin rukoushuoneen piirustus on kaupunginarkistossa.

Venäjän vallan romahdettua Suomessa Aleksanterin kirkon risti putosi maahan kovassa myrskyssä, minkä tulkittiin merkitsevän kovia aikoja. Kaksi kirkon tornia seisoo sisällissodan jälkeen ylväästi E. A. Bergiuksen otoksessa.

Asta Kettunen

Lisää: siltalehti.fi



Ruuhkavuosi-
musikaalin
tekijäkaartia:
Marianne Susi,
Inna Tähkänen,
Anton Avela,
Laura Eskola ja
Heidi Simelius.

Musikaali elämän suorittajista

Uusi kotimainen musikaali *Ruuhkavuosi* on koskettava tarina elämän suorittamisesta ja menestymisen pakosta. Esitykset ovat Tampereella ja Kangasalla syyskuussa.

– Musikaali kertoo Minnasta, joka päättää edetä uralla, rakentaa omakotitalon – niin, ja synnyttää vauvan, kertoo kirjailija **Pauliina Susi**, jonka samannimiseen romaaniin (Tammi, 2005) musikaali perustuu.

Musiikin on säveltänyt ja sanoittanut muusikko ja näyttelijä Marianne Susi, jonka kanssa kirjailija ajanmukaisti tarinan 2020-luvulle. Ohjaajana toimii tamperelainen Inna Tähkänen.

Lisätietoa: ruuhkavuosi-musikaali.com

Nyt Saa Laulaa!

YHTEISLAULUVIIKOT Tampereen seurakunnissa 20.9.–4.10. Vapaa pääsy

- **su 20.9.** klo 18 Kirkkomusiikin päivä, avajaiset, Viinikan kirkko. Puheenvuoro tutkijatohtori Nella Moisseinen. Pirkanmaan musiikkiopiston vaskiyhtye, Tampereen kanttorit
- **ke 23.9.** klo 18 Virsi-ilta, Tuomiokirkko: tulevan pyhän Tuomiokirkon messun virret. Äänen-
avaus klo 17.45.
- **to 24.9.** klo 13 Lempivirteni, Messukylän kirkko
- **pe 25.9.** klo 19 Taivas- ja iltavirsiä, Pispalan kirkko: Harjun Chorus
- **la 26.9.** klo 14 Lasten virsiä, Pispalan kirkko: mm. Harjun lapsikuoro
- **su 27.9.** klo 10 Tampereen Kirkkomusiikkipiiri 50 vuotta, messu, Tuomiokirkko; klo 16 Soivaa iloa – Laulun aika on tullut, Lamminpään iso kappeli; klo 17 Buren av hoppet – lauluja toivosta, Viinikka kyrka; klo 18 Kauneimmat Hengelliset laulut, Tuomiokirkko. Laulattaa tangokuningas ja vuoden kanttori Pasi Flodström
- **ti 29.9.** klo 18 Lauluja ystävyystestä, Pirkanmaan musiikkiopiston sali
- **ke 30.9.** klo 10.15 Vanhoja koululauluja, Kalkun seurakuntakoti. Pispalan piristys-kuoro; klo 18 Hengellisiä lauluja, Hervannan kirkko
- **to 1.10.** klo 19 Rakastetuimpia iskelmiä, Rientolan juhlayhdistys. Laulattavat tangokuningatar Johanna Debreczeni ja Harjun Gospelkuoro
- **pe 2.10.** klo 10.15 Vanhoja koululauluja, Kalkun seurakuntakoti; klo 18 Iloisia virsiä, Hervannan kirkko
- **la 3.10.** klo 17 Riparilauluja, Messukylän kirkko; klo 17 ”Katso luontoa ja huomaa”, Vanha kirkko
- **su 4.10.** klo 18 Mozartin Requiem sing-along, Tuomiokirkko

Lisää musiikkia sivulla B 8



- Koko Ekofestareiden ohjelma: juuretjasiivet.fi
- Kirjailija, ohjaaja Juha Hurmeen haastattelu sivuilla A 6–9

Ekofestareilla tutkitaan luontokumppanuutta

Tampereen seurakuntien Juuret ja siivet-tapahtumakokonaisuus huipentuu Ekofestareihin, jotka järjestetään Tampereen päivänä 3.–4. lokakuuta Aleksanterin kirkossa ja sen lähiympäristössä.

– Päivien aikana tutkitaan ihmisen ja muun luonnon välistä kumppanuussuhdetta tieteen, taiteen, henkisyyden ja hengellisyyden näkökulmista yhteistyössä tutkijoiden, taiteilijoiden ja yhteistyökumppanien kanssa, kertoo hengellisen ohjauksen pastori **Jussi Holopainen**.

– Uskon, että jokaiselle tapahtumasta kiinnostuvalle löytyy jotakin omaa ja merkityksellistä.

Lapsille ja lapsiperheille on luvassa puistovaeluksia, partiolaisten rastirata ja lasten ympäristöteoksen tekemistä luonnonmateriaaleista Kirkkopuiston puihin.

– Tampereen päivänä tulee kuluneeksi kymmenen vuotta PyhiinvaellusTampere-toiminnan alkamisesta. Sen kunniaksi järjestetään vaeluksia mo-

nilla reiteillä ja erilaisissa luonnonympäristöissä, kertoo Holopainen, PyhiinvaellusTampere-hankkeen isä.

Kaupunkiluonto on yhteinen aarteemme – teemaa käsittelee kaupungin projektipäällikkö Kaisa Mustajärvi. Yleisö pääsee seuraamaan myös ekoteologista keskustelua.

– Anna Kontulalta ilmestyy syksyllä kirja, joka käsittelee ekokriisiä ja ekoteologiaa. Juha Hurme haastoi muutama vuosi sitten Kirkon juhlilla Tampereella kirkkoa arvioimaan ekoteologista ajatteluaan. He pääsevät nyt keskustelemaan aiheesta yhdessä ekoteologi Pauliina Kainulaisen ja Oxfordissa tutkijana toimivan Aura Raulon kanssa, vinkkaa Holopainen.

Hän odottaa myös innolla pääsevänsä kokemaan pastori Riikka Mattilan tuottaman taidetapahtuman Kirkkopuistossa.

– Millaisia taideteoksia nousee puiston puihin? Miten virtuoosi sellisti Juho Kanervo soittaa pui-

den kanssa, ja kirjailija Juha Hurme avaa Eeva Kilven runoja siinä lomassa. On jännittävää nähdä, millaista taidetta syntyy yhdessä sisariemme ja veljemme puiden kanssa.

Tapahtumakokonaisuus ammentaa keskiajalla eläneen munkin, Franciscus Assisilaisen ajattelusta.

– Franciscukselle, luonnonsuojelun pyhimykselle, lähimmäisyys laajeni koskemaan myös muita luotuja, joita hän piti veljinään ja sisarina. En-täpä, jos luomakunta ei olekaan se, vaan sinä, ja muut luodut ovat myös suhteessa Luojaansa. Siinä on kyse isosta maailmankuvallisesta muutoksesta, johon Franciscus meitä haastaa, pohtii Holopainen.

Franciscuksen ajatteluun voi tutustua sunnuntaina Juurimessussa, Paljasjalkamessussa sekä Franciscus-seminaarissa, jossa kolmannen sääntökunnan fransiskaanit ja ekoteologi Pauliina Kainulainen avaavat lisää Franciscus Assisilaisen merkitystä ajallemme.

Kirsi Airikka

Kuva: Rami Marjomäki

